

Bundel – Raadsinformatiebijeenkomst van 6 mei 2025

- 1 Asiel en integratie
Tijd: 20:45–21:45
Locatie: Grote Trouwzaal
Beleidsterrein:
Portefeuillehouder: Wethouder Streefland
Agendeerders:
1. *Tabasum Westra–van Til, ChristenUnie*
2. *Hester van Assen, PvdA*
3. *Sjaak van Bommel, PvdD*
4. *Tess Meering, VVD*
5. *Lars van Rooij, Student&Starter*
6. *Melody Deldjou Fard, GroenLinks*
7. *Venita Dada–Antonij, D66*
8. *Bert van Steeg, CDA*
9. *Noura Oul Fakir, Bij1*
10. *Beau Nederhand, Volt*

Motivatie;

Voorafgaand aan het commissiedebat over asiel willen de fracties graag met partners en organisaties uit de stad in gesprek, met als focus de gevolgen van het kabinetsbeleid op asiel en integratie en welke impact dit heeft op organisaties in de stad en hoe die vervolgens raken aan de Utrechtse ambities waar het gaat om humane asielopvang, activeren en samenleven.

Raadsbrief Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie

Beantwoording SV2025 nr 40 over Schokkende misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen

Beantwoording SV2025 nr 39 over Adequate begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen

Raadsbrief Stand van zaken opvang Oekraïense vluchtelingen

Raadsbrief Stand van zaken na beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV)

Beantwoording SV2024 nr 197 Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk

Raadsbrief verdeelbesluit Spreidingswet

Presentatie SNDVU

Presentatie Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. van der Leije	Datum	20 maart 2025
E-mail	lena.van.der.leije@utrecht.nl	Kenmerk	30213924
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u over de impact van het huidige kabinetsbeleid op asiel en migratie voor Utrecht en hoe we daarmee omgaan.

Ingrijpend asielprogramma kabinet heeft grote impact op Utrecht

Het nieuwe kabinet heeft een ingrijpend asielprogramma, dat stevige gevolgen heeft voor de opgaven op het gebied van opvang van ongedocumenteerde mensen, (dakloze) EU-(arbeids)migranten, asielzoekers en inburgeraars. Het Rijksbeleid staat bovendien op gespannen voet met Utrechts lokaal beleid, de verwelkomende stad die we willen zijn, de uitgangspunten van Utrecht als mensenrechtenstad en op onderdelen met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De humanitaire ondergrens staat onder druk. Deels gaat het om voornemens en wetsvoorstellen die nog niet ten uitvoer zijn gebracht: dat maakt het onzeker of en op welke manier het Rijksbeleid wordt uitgevoerd en wat de gevolgen zijn voor lokaal beleid. We doen onze uiterste best om de humanitaire ondergrens te bewaken en te voorkomen dat we structuren afbreken die we later mogelijk met hoge kosten weer moeten opbouwen.

In de [brief](#) van 11 juni 2024 hebben we u geïnformeerd over de gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord. Inmiddels is een deel van deze beleidsvoornemens verder uitgewerkt of in werking getreden. Hieronder zetten we per opgave de belangrijkste ontwikkelingen in het kabinetsbeleid op een rij en de impact daarvan voor het Utrechts beleid en onze doelgroepen. Voor de opgave Inburgering ontvangt u in Q2 ook een brief over de voortgang en resultaten, inclusief de toegezegde Rapportage Inburgering. Over de opvang van Oekraïense vluchtelingen bent u onlangs geïnformeerd in [de brief van 12 maart](#).

Continuering opvang ongedocumenteerde mensen onzeker zonder Rijksmiddelen

In onze [brief van 28 januari jl.](#) informeerden wij u over de ontwikkelingen rondom de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Hier noemen we alleen kort de stand van zaken.

We hebben in Utrecht 235 plekken voor ongedocumenteerde mensen en begeleiden hen naar een bestendige oplossing. Dat is legaliseren van verblijf, doormigratie of terugkeer naar land van herkomst. Met het stopzetten van de LVV en de Rijksbijdrage hiervoor vanaf 1 januari 2025 ontstonden grote risico's op dakloosheid voor deze mensen en daarmee ook voor de veiligheid en volksgezondheid in de stad.

Zoals reeds met u gedeeld heeft in Utrecht een aantal deelnemers bezwaar aangetekend tegen de beëindiging van de LVV en heeft de voorzieningenrechter hen in het gelijk gesteld (zie [raadsbrief van 28 januari](#)). Het Rijk blijft hierdoor bijdragen aan de opvang van deze ongedocumenteerde mensen in de Utrechtse opvang tot in ieder geval 4 weken na beslissing op bezwaar. Na deze uitspraak over het bezwaar en de vervolgprocedures, stellen wij de raad zo spoedig mogelijk op de hoogte over de uitkomst en de gevolgen.

(Dakloze) EU-(arbeids)migranten: geen compensatie voor maatschappelijke opvang

Het aantal kwetsbare EU-(arbeids)migranten dat in problemen komt en op straat belandt groeit snel. In 2023 hielp Stichting Barka 608 unieke personen, waarvan 463 dakloos; tot en met september 2024 waren dit er al 659, waarvan 508 dakloos. Tijdens de Koudweerregeling werden in de winter 2022-2023 per nacht gemiddeld 45 dakloze EU-arbeidsmigranten opgevangen; deze winter zijn dat er gemiddeld 80-90 per nacht. Dit betreft vooral (Oost-)Europese burgers die als arbeidsmigranten hierheen komen en dakloos raken na het verlies van hun baan, omdat hun huisvesting vaak gekoppeld is aan hun arbeidscontract. Deze toenemende problematiek vraagt om een bredere, gecoördineerde aanpak. Die is er nu nog onvoldoende. In de tussentijd ondersteunen we deze groeiende groep wel zo goed mogelijk met onderstaande initiatieven

Huidige aanpak

- Zeer kwetsbare dakloze EU-arbeidsmigranten vangen we op in het kader van universele mensenrechten. Dit doen we in een intensieve samenwerking met Stichting Barka. Van de mensen die Stichting Barka afgelopen jaar heeft ondersteund, is ongeveer 40 procent duurzaam teruggekeerd naar werk (incl. huisvesting), dan wel naar het land van herkomst. Voor de overige cliënten was het perspectief divers en daarmee ook de ondersteuning: van hulp bij het aanvragen van een uitkering of paspoort tot begeleiding richting verslavingszorg en opvang.
- Er is een informatiepunt ingericht voor EU-(arbeids)migranten bij het Utrecht International Center (UIC). Via een aparte [raadsbrief](#) wordt u hier nader en uitgebreider over ingelicht.
- Daarnaast loopt sinds eind 2023 een pilot met incidenteel Rijksgeld voor de opvang en begeleiding van zeer kwetsbare, dakloze EU-arbeidsmigranten die geen recht hebben op Wmo-voorzieningen. Dit jaar komt het Rijk met een besluit over het structureel maken van deze middelen en mogelijk een landelijke uitbreiding. Op basis van de gesprekken die we voeren met de Ministeries van VWS en SZW, gaan we er vanuit dat de pilot wordt doorgezet, maar is nog geen zekerheid. In de voorjaarsnota 2024 is aanvullend budget van 800.000 euro vrijgemaakt voor een periode tot 2029 om zowel de groeiende groep dakloze EU-arbeidsmigranten als de groep ongedocumenteerde mensen te proberen zo goed mogelijk te helpen.
- Verder willen we werken met de 'Checklist Gelijke Behandeling EU-burgers', die het Rijk in 2024 heeft uitgebracht. Deze checklist maakt inzichtelijk welke EU-arbeidsmigranten wettelijk aanspraak kunnen maken op voorzieningen uit de Wmo. Ongeveer 30 procent van de huidige populatie dakloze EU-burgers in Utrecht zou recht hebben op maatschappelijke opvang in het kader van de Wmo. Dat bleek uit de indicatieve impactanalyse die we hebben uitgevoerd. Voor deze groep gaan we inzetten op: opvangplekken, begeleiding naar hernieuwd perspectief, extra uitvoeringsbudget voor het werken met de checklist, de bijbehorende Wmo-toets en begeleiding. Het Rijk ziet dit niet als taakverzwaring voor gemeenten en biedt geen compensatie, ook niet voor

de implementatie van deze rechtentool. Deze wettelijke taak moet dus extra worden uitgevoerd door een klein team met binnen de bestaande (centrumgemeente-)middelen voor de maatschappelijke opvang. We blijven, samen met andere (G4) gemeenten, inzetten op de lobby richting het Rijk voor meer middelen om deze verbreding en verzwaring te financieren. Door alvast ervaring op te doen met de checklist, krijgen we goed zicht op de structurele kosten voor de uitvoering van de checklist. Daarnaast is het werken met de checklist een mogelijk aanknopingspunt om in de toekomst te achterhalen waar dakloze Eu-arbeidsmigranten hebben gewerkt en gewoond. Daarmee willen we proberen andere gemeenten, bedrijven en woonsituaties te achterhalen en vanuit daar grondoorzaken meer in beeld te krijgen en op te kunnen handelen. Dit vraagt meer dan wat we op dit moment aankunnen en zullen we betrekken bij de voorjaarsnota 2026.

Utrechtse inzet

In 2020 heeft de commissie-Roemer aanbevelingen gedaan voor een landelijke integrale aanpak EU-arbeidsmigratie waarin – naast dakloosheid – aandacht is voor zorg, werk/bedrijven en huisvesting. Een belangrijk deel van de aanbevelingen is nog niet uitgevoerd door het Rijk. Onze lobby is erop gericht dat alsnog te bewerkstelligen.

Gezien de beperkte financiële en personele bezetting concentreren we ons nu op het implementatietraject voor de Checklist Gelijke Behandeling. Daarnaast zijn we met een zoektocht bezig naar meer kleinschalige opvanglocaties, in alle krapte die we hebben in de stad (en financieel), voor dakloze EU-arbeidsmigranten; en een kleinschalige 24-uursopvang voor Europese vrouwen, zodat deze beter begeleid kunnen worden naar herstel dan nu het geval is vanuit de extra plekken in de nachtopvang.

Met o.a. de aanpak voor Overlast Criminele Vreemdelingen (OCV) proberen we het hoofd te bieden aan de toenemende problematiek op straat waarbij meer en meer sprake is van verward gedrag en alcoholmisbruik. We blijven zoeken naar oplossingen voor deze mensen in de bestaande keten. We verwachten daarin wel stappen te moeten zetten die een veilige opvang en inloop kunnen blijven garanderen zowel voor de mensen die worden opgevangen, de veiligheid op straat als voor de professionals.

Naast de lobby richting het Rijk ten aanzien van de gecoördineerde aanpak, richt een lobby vanuit VNG en G4 zich specifiek op het versneld behandelen en invoeren van het toelatingsstelsel voor uitzendbureaus, vanuit de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta).

Uitvoering moties gecoördineerde aanpak Eu (arbeids)migranten

De gemeenteraad heeft in november [Motie 416](#) aangenomen, die oproept om te komen tot een lokale integrale, gecoördineerde aanpak voor EU-(arbeids)migranten, overeenkomstig met de aanbevelingen voor gemeenten van de commissie-Roemer. Gezien de financiële situatie van de gemeente is het niet mogelijk nu al uitvoering te geven aan de uitvoering van deze moties. Wij komen bij de presentatie van de voorjaarsnota met een voorstel ten aanzien van deze aanpak.

Asiel en migratie: onzekerheid en versobering

De nieuwe wetgevingsvoorstellen op asiel en migratie volgen elkaar snel op. In deze [Kamerbrief](#) van 22 november 2024 staat omschreven wat de planning is voor een aantal wetsvoorstellen op asiel: asielnoodmaatregelenwet, asielcrisiswet, het tweestatusstelsel, intrekken spreidingswet en implementatie Europees Asiel- en Migratiepact. Dit gaat om ingrijpende wijzigingen en zorgt voor veel onzekerheid de komende periode voor de asielzoekers zelf en dat horen we ook terug uit de stad. Ook is het nog onzeker wat de impact hiervan is voor gemeenten. Daarnaast is er sprake van een stevige versobering van de budgetten asiel en migratie op de Rijksbegroting vanaf 2027, onder

andere voor het COA en de IND. Hiermee anticipeert het Rijk op de aanname dat er dan een lagere instroom van asielzoekers en andere migranten zal zijn door nieuw landelijk en Europees beleid. Ook bezuinigt het Rijk al vanaf 2025 op de juridische hulp op de AZC's aan asielzoekers door Vluchtelingenwerk. Vanuit de gemeente volgen we de internationale en landelijke ontwikkelingen op de voet. We trekken op met de VNG, G4 en de provincie Utrecht in onze lobby naar het Rijk om zichtbaar te maken wat de negatieve consequenties zijn van deze en andere maatregelen en blijven scherp op de uitvoerbaarheid.

Asielopvang: opgave Spreidingswet

In 2024 werd de Spreidingswet ingevoerd. Op 23 december 2024 bent u via een [brief](#) geïnformeerd over het verdeelbesluit van de minister van A&M. Daarin is bepaald dat gemeente Utrecht nu de wettelijke taak heeft om voor 1 juli 2025 1.946 asielopvangplekken (waarvan 152 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen) door het COA te laten realiseren. In onze [brief](#) van 17 april 2024 stond ons streven om ten minste 75% hiervan te realiseren in de 1e cyclus van de spreidingswet (voor 1 juli 2025) en op termijn 100%. Dit vanwege de schaarste aan locaties en de doorlooptijd van ruimtelijke ontwikkelingen. We verwachten nu 80% te realiseren, onder de voorwaarde dat locatie Pahud de Mortangesdreef (300 plekken), die in november 2026 afloopt, wordt verlengd. 80% halen we door:

- de opening van de nieuwe locatie Vlampijpstraat begin mei voor de duur van 3 jaar (220 plekken);
- de verlenging van de Bizetlaan voor statushouders tot 1 februari 2026 (50 plekken).

Het nieuwe kabinet is voornemens de Spreidingswet in te trekken, mogelijk al in 2025. Daarmee vervallen de wettelijke taken en budgetten van gemeenten voor het zoeken naar en beschikbaar stellen van locaties voor asielopvang. Als Rijksmiddelen zouden wegvallen voor de zoektocht naar nieuwe locaties en we dit niet meer kunnen financieren, leggen we dat voor aan de raad. Daarnaast hebben we met het Rijk en COA eerder afspraken gemaakt over de cofinanciering van onze lokale uitgangspunten, namelijk kwalitatieve, duurzame en kleinschalige opvang op basis van het Plan Einstein concept. Het is helaas momenteel onzeker of het COA zich bij verlenging van locaties of bij nieuw te ontwikkelen locaties kan of wil houden aan deze (financiële) afspraken. Dit is momenteel onderwerp van bestuurlijke gesprekken met het COA.

Naast de locaties in het kader van de Spreidingswet, zijn we met het COA in gesprek over een opvanglocatie voor langere tijd (duurzame opvang), volgens de kaders die uw raad heeft vastgesteld. Wij betrekken u als we verder zijn met het invullen van de lokale kaders. Daarnaast hebben we een tijdelijke noodopvang in de Jaarbeurs. Deze opvang met 100 plekken voor mannen (uitgevoerd door de Veiligheidsregio Utrecht) hebben we verlengd tot 1 april 2025, onder de voorwaarde dat de asielzoekers snel doorstromen naar opvang elders. In de praktijk blijkt dat COA dit niet lukt door een landelijk tekort aan opvangplekken. Mensen verblijven daardoor te lang in deze sobere voorziening (HUB), die niet voldoet aan de kwalitatief goede opvang die we in Utrecht beogen. We hebben daarom besloten dat deze locatie rond 1 april sluit voor de opvang van asielzoekers. COA zal de bewoners overplaatsen naar andere opvanglocaties in het land.

De VNG heeft ingestemd met de verhoging van het bedrag voor BRP-straten, waardoor Utrecht kostendekkend een BRP-inschrijffoorziening kan realiseren voor 1000 inschrijvingen, waarover we u in de [brief](#) van 4 december 2024 voor het laatst informeerden.

Steeds meer alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV)

We zien een stijgende vraag naar opvang van AMV in de stad. Dit komt doordat er sinds 2024 een wettelijke opgave is vanuit de spreidingswet voor 152 plekken AMV-opvang door COA en vanuit de

taakstelling huisvesting statushouders een opgave voor 69 plekken AMV-opvang door Nidos. De opening van locatie Nidos op de Amsterdamsestraatweg (9 plekken voor AMV) is uitgesteld vanwege personeelstekort bij Nidos en opent naar verwachting in april als Nidos de kwaliteit van de begeleiding daar goed op orde heeft. Een groter aantal AMV-plekken doet een groter beroep op de zorg en ondersteuning voor deze groep, waarvoor de gemeentelijke middelen onvoldoende meegroeien. Hier hebben we aandacht voor bij het uitbreiden van het aantal AMV-plekken. Ook vraagt de VNG meer budget voor jeugdhulp voor deze groep. Verder blijven we ons inspannen met onze partners Nidos en COA om de vele verhuizingen van AMV tussen verschillende opvanglocaties in het land te verminderen.

Wetsvoorstel bemoeilijkt huisvesting statushouders

In [deze raadsbrief](#) van 24 januari 2025 bent u geïnformeerd over de stand van zaken van de taakstelling huisvesting statushouders en het provinciaal toezicht hierop. Het ministerie van VRO heeft op 17 februari 2025 een wetsvoorstel gepubliceerd om voorrang op huisvesting te verbieden voor statushouders. Dit wetsvoorstel heeft grote consequenties voor zowel de statushouders zelf, de asielopvang, de inburgering en de stad. Wanneer deze wet realiteit wordt valt het volgende te verwachten: een grote druk op de asielopvang en inhumane woonsituaties bij verblijf in eigen netwerk met overbewoning, minder leefbaarheid en meer dakloosheid tot gevolg. Voor statushouders zelf komt hun inburgering lange tijd stil te staan en daarmee het meedoen aan de samenleving. Daarnaast wil het Rijk de taakstelling pas op een later moment afschaffen. De gemeenten zijn dus tot die tijd nog wel verplicht statushouders te huisvesten, terwijl de mogelijkheden om dat te doen ernstig worden belemmerd.

Daarom hebben we meteen na bekendmaking van dit wetsvoorstel met 16 steden de stevige boodschap afgegeven dat het wetsvoorstel ingetrokken moet worden. Ook de VNG roept op af te zien van dit wetsvoorstel, in hun reactie op de internetconsultatie.

Tegelijkertijd kondigde de minister Asiel & Migratie in de [Kamerbrief](#) van 14 februari 2025 maatregelen aan, voor het sneller huisvesten van statushouders. Doel is de uitstroom uit AZC's te stimuleren, omdat met de huidige trend op 1 januari 2026 de helft van de bewoners op AZC's statushouder is. Hierin zijn vergoedingen voor gemeenten opgenomen wanneer zij meer plekken creëren voor statushouders, zoals doorstroomlocaties, het inrichten van (on)zelfstandige woonruimte en verblijf in hotels. Het gaat hierbij voornamelijk om zeer tijdelijke oplossingen en het is onduidelijk waar statushouders daarna terecht kunnen, gezien het hiervoor beschreven voornemen de voorrang voor statushouders bij huisvesting af te schaffen. De VNG heeft op 19 februari 2025 een kritische [reactie](#) gegeven op deze tegenstrijdige maatregelen, die we van harte steunen.

Inburgering: geen passende financiering voor uitvoering Wet Inburgering 2021

Het Rijk komt [bestuurlijke afspraken](#) over passende financiering voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021 niet na. Het uitvoeringsbudget voor inburgering groeit in 2025 en naar verwachting ook in 2026 niet mee met het aantal inburgeraars, terwijl de instroom van zowel statushouders als gezinsmigranten op dit moment twee keer zo groot is dan het aantal waarop het uitvoeringsbudget is gebaseerd. De verwachting is dat in 2025 en 2026 de verdubbeling van de instroom aanhoudt. De VNG en G4 hebben meerdere keren gepleit voor het nakomen van bestuurlijke afspraken door in passend uitvoeringsbudget te voorzien, tot op heden zonder resultaat. Dit getuigt van onbehoorlijk bestuur. Daarnaast groeit ook het re-integratiebudget en de uitvoeringsmiddelen van Werk en Inkomen voor de begeleiding naar werk of participatie op grond van de Participatiewet niet mee met de hogere aantallen inburgeringsplichtigen. Er zijn vanaf 2025 onvoldoende middelen om uitvoering te kunnen geven aan de Wet Inburgering 2021 en begeleiding naar werk of participatie op grond van de Participatiewet.

Datum 20 maart 2025
Ons kenmerk 30213924

Het Rijk voert in 2025 een bekostigingsonderzoek uit naar de kosten voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. Op basis daarvan neemt het Rijk naar verwachting in 2026 een besluit over structurele financiering. Met oog op landelijke ontwikkelingen zoals de (voorgenomen) maatregelen omschreven bij asiel en huisvesting statushouders voorzien we grote risico's. Het is hoogst onzeker of het Rijksbudget vanaf 2027 wel passend is bij de wettelijke taken. Ook is het mogelijk dat het Rijk het inburgeringsstelsel aanpast en mogelijk zover versobert dat we negatieve gevolgen voor inburgeraars en de stad en daarmee hogere kosten voorzien.

Aan de raad is toegezegd om in 2026 voorstellen voor te leggen voor een definitieve inrichting van de Utrechtse inburgeringsaanpak vanaf 2027. We benutten 2025 voor het herijken van onderdelen van de dienstverlening van de gemeente en opdrachtnemers om beschikbare middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. Daarin onderzoeken we ook of we alle onderdelen van de wet willen en kunnen blijven uitvoeren. Tegelijkertijd blijven we samen met de G4 bij het Rijk aandacht vragen voor het nakomen van bestuurlijke afspraken en de noodzaak van structureel passend (uitvoerings-) budget voor uitvoering van de Wet Inburgering 2021.

Tot slot: nader in gesprek

Door de nieuwe kabinetsplannen en afnemende Rijksbudgetten komen onze voorzieningen nog verder in de knel. We hebben te maken met schaarse ruimte in de stad; onze partners en de uitvoerend professionals staan onder druk en die druk neemt verder toe. Het is een uitdaging om aan onze wettelijke taken te blijven voldoen en de humanitaire ondergrens te blijven bewaken.

We begrijpen dat deze brief veel informatie bevat en de consequenties wellicht lastig te overzien zijn. We zijn voornemens om een technische sessie hierover te organiseren in mei. Daar informeren wij u over de laatste ontwikkelingen op alle bovengenoemde onderwerpen, de samenhang tussen die ontwikkelingen en de impact op Utrecht. We nemen hierin ook de opvang van Oekraïense vluchtelingen mee.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 40

Datum	15 april 2025
Van	College B&W
Behandeld door	C. Cock
E-mailadres	carlijn.cock@utrecht.nl
Kenmerk	30227898
Beleidsveld	Asiel en Integratie

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2025 nummer 40 van Melody Deldjou Fard (GroenLinks), Iskender Simsek, (DENK), Venita Dada-Anthonij (D66), Lars van Rooij (S&S), Noura Oul Fakir (Bij1) Sjaak van Bommel (PvdD) Bert van steeg (CDA), Tess Meering (VVD) Hester Assen (PvdA) Beau Nederhand Volt Yvonne Hessel, Utrecht Solidair (Partij) van 18 maart 2025 over 'Schokkende misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Kan het college aangeven hoeveel alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) momenteel in Utrecht worden opgevangen via Nidos?

Antwoord 1

Ja, Nidos heeft in Utrecht momenteel 8 locaties met 38 opvangplekken voor amv'ers. Begin mei opent er een nieuwe Nidoslocatie op de Amsterdamsestraatweg voor 8 jongeren met een status. Deze wordt later geopend dan gepland, omdat Nidos onvoldoende personeel had. Daarnaast worden er in Utrecht 48 jongeren met én zonder status opgevangen in opvanggezinnen.

Vraag 2

Welke afspraken heeft de gemeente Utrecht met Nidos over het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van jonge vluchtelingen in pleeggezinnen?

Hoe verloopt de samenwerking wanneer er zorgen of klachten zijn over de opvang?

Hoe wordt de kwaliteit van de opvang gemonitord en hoe vaak vinden controles of evaluaties plaats?

Op welke wijze wordt het college hierover door Nidos geïnformeerd?

Antwoord 2

Voor het beantwoorden van de vraag lichten we eerst de landelijke context van de organisatie voor de amv opvang toe. Nidos is, in opdracht van het ministerie van Asiel en Migratie, verantwoordelijk voor de jeugdbescherming (voogdij) van amv'ers, de werving en begeleiding van opvanggezinnen en de opvang van amv'ers op opvanglocaties. Het toezicht is door het rijk belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Ook is Nidos als gecertificeerde jeugdzorginstelling aangesloten bij het Keurmerkinstituut, een eis vanuit de Jeugdwet.

Samenwerking Gemeente Utrecht en Nidos

De gemeente is samenwerkingspartner van Nidos voor de opvang die plaatsvindt in onze gemeente. We hebben als gemeente bijvoorbeeld de rol om jeugdhulp voor de amv te bieden als er meer nodig is dan Nidos en COA kunnen bieden, bijvoorbeeld gespecialiseerde ggz. Ook zijn we als gemeente bij opvanglocaties verantwoordelijk voor de vergunning en zien we erop toe dat de opvang goed functioneert in de wijk. Wij werken nauw samen met Nidos en andere betrokken partners en zij informeren ons over eventuele zorgen en klachten, bijvoorbeeld bij casuïstiek. Voor de samenwerking in Utrecht hebben we met Nidos een samenwerkingsovereenkomst afgesloten en het convenant gezond pedagogisch klimaat:

- **Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Utrecht en Nidos**
De gemeente Utrecht heeft eind 2021 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Nidos met afspraken over dat Nidos de gemeente informeert over de stand van zaken bij opvanglocaties en de opvanggezinnen, het melden van incidenten aan de gemeente en evaluatie op de accountgesprekken. We hebben drie keer per jaar een accountgesprek met Nidos waarin we de stand van zaken op vervolghuisvesting, opvang en jeugdbescherming bespreken. Daarnaast nemen we regelmatig contact op met Nidos over deze thema's en casuïstiek en signaleren zij naar ons als er zorgen zijn.
- **Convenant pedagogisch klimaat**
Eind 2020 heeft de gemeente, naar aanleiding van een motie in de raad, met COA, Nidos, Ithaka, Lokalis, NUOVO, JGZ en leerplicht het convenant Gezond pedagogisch klimaat voor AMV en in de kleinschalige woonvoorzieningen (KWV) van COA afgesloten. Het doel hiervan is om te werken vanuit een gedeelde visie die bijdraagt aan begeleiding, ondersteuning en een pedagogisch klimaat wat zo optimaal mogelijk bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen in de KWV. Met een leidend principe dat we toepassen bij alle Utrechtse jongeren; één jongere, één gezin (opvang), één plan. Vanuit het convenant is de gedachte om preventief te werken, dus vooraf een aanpak per jongere en niet voor het eerst om tafel zitten als er zorgen of problemen zijn. De partners bespreken met elkaar op de multidisciplinaire overleggen wat er nodig is voor een jongere en zetten dit in gang. Er vinden ook dergelijke overleggen plaats over de jongeren in de Nidosopvang, alleen dan niet in het kader van het convenant. Als het nodig is informeren de partners de gemeente over hun zorgen, bijvoorbeeld over casuïstiek.

Verder hebben we ook zicht op de jongeren via onze partner Vluchtelingenwerk. Ten eerste vanuit de juridische begeleiding bij hun procedures bij de IND. Ten tweede begeleidt het ex-amateam de (ex-) amv'ers met status die verblijven bij Nidos vanaf het moment dat ze bijna 18 zijn.

Monitoring en evaluatie en informatie hierover aan gemeente

De kwaliteit van de opvang in opvanggezinnen wordt gemonitord en geëvalueerd door de jeugdbeschermer (voogd) werkzaam bij Nidos. Na de eerste zes weken van plaatsing vindt de eerste evaluatie plaats tussen de jeugdbeschermer en het opvanggezin. De jeugdbeschermer komt vervolgens structureel één keer in de zes weken langs bij het opvanggezin. Als er klachten en/of zorgen zijn over opvanggezinnen wordt dit besproken bij interne multidisciplinaire overleggen van Nidos. Daar is een gedragswetenschapper, de medewerker die de gezinsscreening heeft gedaan en de jeugdbeschermer bij aanwezig. Afhankelijk van de situatie worden er vervolgstappen ondernomen, zoals de inzet van een interculturele mediator. Als er zorgen zijn over de veiligheid van de jongere, wordt er meteen actie ondernomen en gezocht naar een andere opvangplek.

De interne monitoring en evaluatie van Nidos opvanglocaties vindt plaats aan de hand van het kwaliteitskader opvang en de methodiek voor opvang, die regelmatig door Nidos worden geactualiseerd. Er zijn meerdere momenten in het jaar waarin de kwaliteit van de opvang door Nidos

intern gemonitord en geborgd wordt. Ook kunnen de amv-ers waar nodig terecht bij externe vertrouwenspersonen of ex-amv die als vertrouwenspersoon werken. In de accountgesprekken met Nidos gaan wij het onderwerp kwaliteit van de opvang nadrukkelijker agenderen.

Wij hebben na de uitzending van Zembla met Nidos afgesproken dat er medio april een gesprek plaatsvindt over hoe Nidos de gemeente beter informeert over hoe het gaat met de jongeren in de opvanggezinnen. In de praktijk is er namelijk meer afstemming over de opvanglocaties dan over de gezinnen.

Vraag 3

Waren er eerder bij het college signalen bekend over misstanden of zorgen over de opvang van deze jongeren, bijvoorbeeld bij Nidos of andere partners? Nidos geeft in een eigen verklaring aan dat zij de afgelopen jaren door diverse redenen met grote uitdagingen te maken heeft gehad. Heeft Nidos deze uitdagingen eerder bij het college kenbaar gemaakt en/of om hulp gevraagd?

Antwoord 3

Het college is op de hoogte van een aantal casussen waarbij er zorgen waren over jongeren en/of opvanggezinnen. In deze gevallen zoeken Nidos en andere betrokken partners zoals COA of Vluchtelingenwerk per individuele casus naar een passende oplossing. De gemeente wordt hier in veel gevallen van op de hoogte gesteld.

Nidos heeft op 16 maart 2025 gereageerd op de Zembla uitzending, zie [deze link](#), waarin zij onder andere de hoge werkdruk en veel nieuw personeel noemen als landelijke uitdagingen. Nidos Utrecht heeft deze uitdagingen sinds 2023 meermaals kenbaar gemaakt aan de gemeente. Zij erkennen dat er sprake is van een te hoge caseload en daardoor werkdruk, waardoor de aandacht van de jeugdbeschermers verdeeld moet worden onder te veel amv'ers. Hierdoor krijgen de jongeren niet altijd alle begeleiding en aandacht die ze nodig hebben. Ook werkt er relatief gezien veel nieuw en onervaren personeel bij Nidos. De hoge caseload en werkdruk heeft als gevolg dat de zorg en begeleiding die Nidos aanbiedt niet altijd toereikend is. In de praktijk zien wij de gevolgen van deze uitdagingen ook met name terug in casuïstiek. We blijven hierover in gesprek met Nidos en andere betrokken partners. Nidos verwacht in de komende periode een kwalitatieve verbeterslag te maken, omdat de caseload en daarmee de werkdruk van de jeugdbeschermers nu afneemt. Nidos heeft ons als lokale samenwerkingspartner niet specifiek om hulp gevraagd.

Vraag 4

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zal in april toezicht gaan uitvoeren bij Nidos. Daarnaast heeft Nidos aangekondigd een intern onderzoek te starten. Dit onderzoek zal naar verwachting tijd in beslag nemen. Wat gebeurt er in de tussentijd met Utrechtse jongeren die nu mogelijk in een onveilige of zorgelijke situatie verkeren? Hoe monitort het college hun welzijn en welke aanvullende maatregelen worden overwogen om hun veiligheid op dit moment te garanderen?

Antwoord 4

Het ministerie Asiel en Migratie is verantwoordelijk voor Nidos. De jeugdbeschermers van Nidos zijn verantwoordelijk voor het monitoren van de veiligheid van hun jongeren vanuit hun voogdijrol. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd gaat over het toezicht. Als gemeente hebben we afspraken met betrokken partijen bij amv'ers via het convenant pedagogisch klimaat en via de zorgoverleggen vanuit Ithaka. Hiermee bespreken we maandelijks alle amv'ers die in een woongroep wonen in een multidisciplinair overleg met COA, Nidos, school, Buurtteam, Leerlingzaken en JGZ, waarmee we zicht houden op hun ontwikkeling en welzijn. Ook op management- en bestuurlijk niveau vindt afstemming plaats over het convenant gezond pedagogisch klimaat. Op dit moment vallen jongeren die in een opvanggezin wonen niet binnen dit convenant.

Nidos doet in de periode 24 maart tot en met 9 april onderzoek naar alle jongeren die verblijven in opvanggezinnen. Een globaal beeld hiervan wordt medio april met de gemeente gedeeld. Als de gegevens eenmaal gepubliceerd zijn, worden de uitkomsten gedeeld met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en met de gemeente. Er zijn tot op heden geen zorgelijke actuele situaties van jongeren in opvanggezinnen bij de gemeente bekend. Nidos stelt ons meteen op de hoogte als dit wel het geval is. Ook schoolmentoren (ISK Ithaka) houden zicht op signalen bij amv'ers die in opvanggezinnen wonen en hebben hierover contact met de betrokken jeugdbeschermers. Wij onderzoeken de komende tijd hoe we vanuit de gemeente meer zicht krijgen op hoe het gaat met de jongeren in de opvanggezinnen. We onderzoeken daarbij de mogelijkheid om het convenant gezond pedagogisch klimaat uit te breiden met de amv die in opvanggezinnen én opvanglocaties van Nidos verblijven.

Vraag 5

Overweegt het college, gezien de schokkende berichten, extra maatregelen om de opvangkwaliteit van jonge vluchtelingen in Utrecht te verbeteren en beter te monitoren? Bijvoorbeeld door een onafhankelijk meldpunt voor jongeren, waar mogelijk extra ondersteuning aan Nidos of aanvullende gemeentelijke controles?

Antwoord 5

Wij zijn, net zoals uw raad, enorm geschrokken van de uitzending van Zembla. Wij hebben direct contact met Nidos opgenomen om te vragen of dit in Utrecht ook speelt en hoe Nidos de gemeente beter kan informeren. Aan de hand van de uitkomst van het interne onderzoek van Nidos en het onderzoek van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd kijken we wat al goed gaat en wat onvoldoende is en welke aanvullende maatregelen nodig zijn.

Vraag 6

Politieke partijen in Utrecht maken zich zorgen over het welzijn en de veiligheid van deze kwetsbare groep jongeren. Hoe wil het college de Utrechtse gemeenteraad de komende maanden actief informeren en betrekken bij de ontwikkelingen rondom dit onderwerp?

Antwoord 6

Wij zullen de raad een update geven in de technische sessie over asiel en integratie op 6 mei ([zie raadsbrief 20 maart 2025](#)). Ook zullen we de raad informeren in de volgende raadsbrief over asiel; in ieder geval in het najaar 2025. Als de uitkomsten van de onderzoeken aanleiding tot zorg geven wat betreft de Utrechtse situatie, informeren wij de raad uiteraard eerder.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen

‘Schokkende misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen’

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) is een onderzoek gestart naar misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen. De aankondiging van de IGJ volgt op een onderzoek van het BNNVARA-programma *Zembla* naar de opvang. Uit het onderzoek blijkt dat er ernstige misstanden spelen in de pleegopvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) onder de verantwoordelijkheid van Nidos. Jongeren melden mishandeling, honger en verwaarlozing binnen pleeggezinnen. Nidos heeft inmiddels aangekondigd een intern onderzoek te starten naar deze misstanden.

Als GroenLinks schrikken wij hiervan en vinden het onacceptabel dat kinderen en jongeren in een kwetsbare positie kennelijk in zulke ernstige situaties hebben gezeten, mogelijk ook in Utrecht. De veiligheid en het welzijn van kwetsbare kinderen en jongeren binnen onze gemeentegrenzen moeten te allen tijde gewaarborgd worden. GroenLinks wil daarom van het college weten hoe het in Utrecht gaat met deze jonge vluchtelingen, in hoeverre de gemeente zicht heeft op de opvang van amv's in Utrecht, hoe de gemeente de samenwerking met Nidos monitort en welke stappen er genomen gaan worden om dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen. Want elk kind en elke jongere heeft recht op een veilig thuis.

Dit brengt de fracties van diverse politieke partijen tot de volgende vragen aan het college:

1. Kan het college aangeven hoeveel alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) momenteel in Utrecht worden opgevangen via Nidos?
2. Welke afspraken heeft de gemeente Utrecht met Nidos over het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van jonge vluchtelingen in pleeggezinnen? Hoe verloopt de samenwerking wanneer er zorgen of klachten zijn over de opvang? Hoe wordt de kwaliteit van de opvang gemonitord en hoe vaak vinden controles of evaluaties plaats? Op welke wijze wordt het college hierover door Nidos geïnformeerd?
3. Waren er eerder bij het college signalen bekend over misstanden of zorgen over de opvang van deze jongeren, bijvoorbeeld bij Nidos of andere partners? Nidos geeft in een eigen verklaring aan dat zij de afgelopen jaren door diverse redenen met grote uitdagingen te maken heeft gehad. Heeft Nidos deze uitdagingen eerder bij het college kenbaar gemaakt en/of om hulp gevraagd?
4. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zal in april toezicht gaan uitvoeren bij Nidos. Daarnaast heeft Nidos aangekondigd een intern onderzoek te starten. Dit onderzoek zal naar verwachting tijd in beslag nemen. Wat gebeurt er in de tussentijd met Utrechtse jongeren die nu mogelijk in een onveilige of zorgelijke situatie verkeren? Hoe monitort het college hun welzijn en welke aanvullende maatregelen worden overwogen om hun veiligheid op dit moment te garanderen?
5. Overweegt het college, gezien de schokkende berichten, extra maatregelen om de opvangkwaliteit van jonge vluchtelingen in Utrecht te verbeteren en beter te monitoren? Bijvoorbeeld door een onafhankelijk meldpunt voor jongeren, waar mogelijk extra ondersteuning aan Nidos of aanvullende gemeentelijke controles?
6. Politieke partijen in Utrecht maken zich zorgen over het welzijn en de veiligheid van deze kwetsbare groep jongeren. Hoe wil het college de Utrechtse gemeenteraad de komende maanden actief informeren en betrekken bij de ontwikkelingen rondom dit onderwerp?

Gesteld door:

- Melody Deldjou Fard, GroenLinks
- Iskender Simsek, DENK,
- Venita Dada-Anthonij, D66
- Lars van Rooij, S&S
- Noura Oul Fakir, Bij1
- Sjaak van Bommel, PvdD
- Bert van steeg, CDA
- Tess Meering, VVD
- Hester Assen, PvdA
- Beau Nederhand, Volt
- Yvonne Hessel, Utrecht Solidair

Bron:

<https://nos.nl/artikel/2559331-mishandeling-honger-misstanden-in-pleegopvang-jongevluchtelingen-onderzocht>

<https://www.nidos.nl/nieuws/reactie-nidos-op-nieuwsberichten-over-begeleiding-en-opvang-van-jongeren>

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 39

Datum	10 april 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Lena van der Leije /Liesbeth Maats
E-mailadres	lena.van.der.leije@utrecht.nl
Kenmerk	30242020
Beleidsveld	Asiel en Integratie

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2025 nummer 39 over Adequate begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen van 13 maart 2025, van: Bina Chirino en Tabasum Westra-van Til (ChristenUnie), Ruben Snijder en Lars van Rooij, (Student&Starter), Venita Dada-Anthonij (D66), Hester Assen (PvdA), Louise de Vries en Sjaak van Bommel (PvdD), Melody Deldjou Fard (GroenLinks), Stevie Noltén en Noura Oul Fakir (Bij1), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Ruud Maas en Beau Nederhand (Volt), Mahmut Sungur (Denk). De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

1. Inzicht in lokale samenwerking

Heeft het college kennis genomen van genoemde uitspraak van de rechter? Wat is haar reactie op deze uitspraak?

Antwoord 1

Ja, wij hebben kennis genomen van deze uitspraak. Wij vinden het belangrijk dat het Rijk gehouden wordt aan de wettelijke vereisten voor subsidieverstrekking. Het Rijk moet nu een aangepaste opdracht met bijbehorende financiering voor VluchtelingenWerk opstellen en daar maken wij ons zorgen over. De verwachting is dat de juridische dienstverlening aan asielzoekers door VluchtelingenWerk zoals die nu wordt geboden, sterk wordt ingeperkt. Dat zal impact hebben op de dienstverlening aan en integratie van asielzoekers en statushouders in de stad. Door het verlagen van de financiering verwachten we dat de kwaliteit van de juridische begeleiding van asielzoekers minder wordt. Niet iedereen kan dan nog de juiste ondersteuning krijgen. Mensen zullen onnodig uitgeprocedeerd raken en op straat terechtkomen. Dit leidt tot problemen voor de gemeente Utrecht, zoals meer mensen op straat en een toename van aanmeldingen voor de voorzieningen voor ongedocumenteerde mensen. En meer werk voor de juridische begeleiding aldaar om een oplossing te bieden. Daarnaast heeft het impact op de vele vrijwilligers die zich via VluchtelingenWerk voor deze mensen inzetten. Hoe de aangepaste opdracht voor VluchtelingenWerk er precies uit gaat zien en de termijn wanneer die ingaat, is nog niet bekend. De minister heeft spoedig een voorstel hierop beloofd.

Vraag 2

Klopt het dat de gemeente Utrecht voor de begeleiding en ondersteuning van asielzoekers mede afhankelijk is van de inzet van VluchtelingenWerk Nederland? Welke specifieke taken en verantwoordelijkheden heeft VWN binnen de gemeente Utrecht?

Antwoord 2

Ja, dat klopt. VluchtelingenWerk biedt vanuit het programma Rechtsbescherming ook op alle asielopvanglocaties in Utrecht juridische begeleiding aan asielzoekers tijdens hun procedure. Dit programma wordt gefinancierd door het ministerie van Asiel & Migratie. Het betreft onafhankelijke

rechtsbijstand door de juridische experts van VluchtelingenWerk bij de aanvraag van een asielstatus en gezinshereniging. Deze rechtsbescherming gaat hoofdzakelijk over steun aan asielzoekers nog voor ze een status hebben gekregen of zijn afgewezen. Deze steun wordt gegeven via persoonlijke gesprekken, groepsgesprekken, inloopuren, spreekuren; vaak met behulp van tolken. Belangrijk daarbij is ook het bieden van een luisterend oor en het signaleren van kwetsbaren in de opvang. Het geven van onafhankelijke informatie over de procedure gaat over wat voor informatie en formulieren asielzoekers bijvoorbeeld moeten aanleveren, over hun rechten en plichten, over de gevolgen die kunnen ontstaan indien hij/zij zijn verplichtingen niet nakomt of niet samenwerkt, zodat de IND haar werk vlot en efficiënt kan doen. Daarnaast betreft het onder meer 'toekomstoriëntatie' en tolk- en vertaaldiensten, dat ook wordt ingezet ter ondersteuning van de terugkeer van afgewezen asielzoekers. Verder valt het ondersteunen van statushouders bij de aanvraag tot nareis van achtergebleven gezinsleden onder de werkzaamheden. Dit alles dreigt nu grotendeels weg te vallen.

Naast bovenstaande ondersteuning vanuit het (landelijke) programma Rechtsbescherming, levert VluchtelingenWerk dienstverlening en activiteiten vanuit een gemeentelijke subsidie, te weten:

- De maatschappelijke en juridische begeleiding van statushouders, vanaf moment van koppeling aan gemeente Utrecht;
- Het verzorgen van het participatieverklaringstraject voor statushouders;
- De training omgaan met geld voor statushouders;
- De begeleiding van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen door het Ex-ama Team;
- Een coördinerende rol en voorlichtingen bij Plan Einstein;
- Juridische begeleiding aan ongedocumenteerde mensen bij De Toevlucht.
- Vraagbaak en juridische ondersteuning voor Oekraïense ontheemden die in Utrecht worden opgevangen

Deze dienstverlening vanuit de gemeentelijke subsidie staat los van het bovengenoemde programma Rechtsbescherming van vluchtelingen en blijft bestaan.

Vraag 3

Is bij het college bekend hoe samenwerkende partners zoals het COA en IND op deze uitspraak reflecteren? Hoe zien het COA en de IND hun rol in de begeleiding van vluchtelingen, indien deze taak wegvalt bij VWN?

Antwoord 3

Het COA heeft, voordat de voorlopige voorziening diende, haar zorgen geuit over de aangekondigde korting op de subsidie van VluchtelingenWerk Nederland. De geplande bezuinigingen hebben gevolgen voor het werk van het COA. De wettelijke rol in de onafhankelijke juridische begeleiding tijdens de asielprocedure van bewoners op de COA-locaties en voor nareizigers komt met de aangekondigde bezuiniging in gevaar. Het COA ziet dat de medewerkers en vrijwilligers van VluchtelingenWerk vaak een vertrouwensband hebben met de bewoners van COA, wat de gemoedsrust en leefbaarheid op onze locaties ten goede komt. Het COA geeft aan dat nog moet blijken hoe deze subsidiekorting precies gaat uitpakken voor het COA en hun bewoners. Het is wel duidelijk dat als de bezuiniging doorgaat, de COA-bewoners dan minder goed of helemaal niet meer geholpen worden bij de juridische onderbouwing van hun aanvraag of tijdens het asielproces. Dit zorgt naar verwachting voor onrust onder de bewoners van asielopvanglocaties en druk op COA-medewerkers om die taak over te nemen. Het COA kan deze begeleiding echter niet overnemen, omdat de rol van het COA, opvang en begeleiding van asielzoekers, gescheiden moet zijn van de onafhankelijke taak van VluchtelingenWerk.

De IND maakt zich ook zorgen over de korting die de minister heeft aangekondigd. VluchtelingenWerk en IND werken nauw samen in de asielprocedure, waarin VluchtelingenWerk veel voorbereidend werk doet. Straks kan VluchtelingenWerk de aanvragen voor gezinshereniging mogelijk niet meer ondersteunen, is de zorg van de IND. De IND heeft aangegeven dat zij de voorlichting niet kan overnemen. Verder zal de IND de gevolgen vooral merken in vertraging van afhandeling van dossiers en extra werkdruk.

Gevolgen van de uitspraak voor Utrecht

Vraag 4

Deelt het college de mening dat de onzekerheid over de subsidierelatie met VWN risico's met zich meebrengt voor de continuïteit van de begeleiding en integratie van vluchtelingen in Utrecht voor de korte en de lange termijn? (Ja/Nee, graag toelichten)

Antwoord 4

Ja, die mening delen wij. De onzekerheid over de subsidierelatie met het Rijk gaat vooral over de juridische begeleiding door VluchtelingenWerk voor mensen met een lopende asielprocedure of die gezinshereniging aanvragen. Dat treft vooral bewoners in een asielopvanglocatie.

Dit gespecialiseerde werk kan niet gemakkelijk overgenomen worden door derden; het vraagt bijvoorbeeld interactie en gegevensuitwisseling met IND en de kleinste (onbedoelde) fout kan grote gevolgen hebben, bijvoorbeeld het uitzetten van iemand die geruime tijd in Utrecht woont en werkt. Het is nu nog niet duidelijk wat de impact voor statushouders zal zijn.

Ondertussen bereidt de minister A&M ook het asielnoodmaatregelen wetsvoorstel voor, waarin de geldigheidsduur van een verblijfsvergunning wordt verkort van vijf naar drie jaar en waarbij de verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd wordt afgeschaft. Als die wet ongewijzigd wordt aangenomen, zouden statushouders in Utrecht extra juridische ondersteuning nodig kunnen hebben bij de verlenging van hun asielstatus. Die ondersteuning zal in mindere mate beschikbaar zijn.

Vraag 5

Welke directe gevolgen heeft deze uitspraak voor de uitvoering van lokale projecten en gemeentelijke samenwerking met VWN? Hoeveel asielzoekers en vluchtelingen raken gedupeerd door deze beslissing, bij benadering?

Antwoord 5

De voorzieningenrechter heeft de Minister van A&M opgedragen een nieuwe opdracht voor Vluchtelingenwerk te formuleren. Pas als dat duidelijk is, kan Vluchtelingenwerk aangeven wat zij wel of niet voor het dan aangeboden subsidiebedrag kan doen en wat dat betekent voor de uitvoering van lokale projecten. Ook dan wordt pas duidelijk hoeveel mensen het zal treffen. Het gaat om ten minste 1800 mensen in opvang in Utrecht (incl. alleenstaande minderjarig vreemdelingen). Het tekort aan juridische ondersteuning dat ontstaat kunnen we niet vanuit de gemeente compenseren.

De gemeentelijke samenwerking met Vluchtelingenwerk voor statushouders die aan het inburgeren zijn, zetten we voort.

De verwachting is dat wanneer de rechtsbijstand vanuit Vluchtelingenwerk daadwerkelijk wordt afgeschaald, door statushouders en asielzoekers meer beroep gedaan zal worden op het COA, Plan Einstein-partners, ondernemers en andere lokale partners.

Continuïteit en waarborging van dienstverlening

Vraag 6

Welke partijen zijn momenteel verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen in Utrecht en hoe wordt deze samenwerking geborgd?

Antwoord 6

Het Centraal orgaan voor opvang van Asielzoekers (COA) is verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers. VluchtelingenWerk zorgt voor de rechtsbescherming van de asielzoeker, door middel van procesbegeleiding. Dit zijn ketenpartners die een convenant hebben met elkaar.

Op het moment dat een asielzoeker erkend vluchteling is (statushouder) en moet gaan inburgeren, is de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering. Voor de maatschappelijke en juridische begeleiding van statushouders die inburgeren, heeft gemeente Utrecht subsidieafspraken met VluchtelingenWerk (zie antwoord vraag 2). Daarnaast vangen we in Utrecht asielzoekers op volgens Plan Einstein concept, dus met activiteiten en toekomstgerichte cursussen voor bewoners van het AZC & buurt en het faciliteren van betekenisvolle ontmoetingen. Hierbij zijn meerdere Utrechtse organisaties betrokken, waaronder VluchtelingenWerk.

Vraag 7

In hoeverre kan het college garanderen dat vluchtelingen en asielzoekers in Utrecht de komende jaren toegang houden tot adequate opvang, begeleiding en integratie-voorzieningen, ongeacht veranderingen in landelijke subsidiestromen? (Ja/Nee, graag toelichten)

Antwoord 7

We maken ons als mensenrechtenstad hard voor goede opvang, begeleiding en voorzieningen. Voor de financiering van rechtsbijstand van asielzoekers door VluchtelingenWerk zijn we afhankelijk van het Rijk. Wij kunnen niet alle gaten dichtlopen die het Rijk creëert, zoals wanneer het deze subsidie snel

afbouwt. We bewaken de humanitaire ondergrens, maar het Rijk is in dit geval aan zet. De Gemeente Utrecht kan de financiering hiervan niet overnemen.

Financiële onzekerheid

Vraag 8

Deelt het college de zorg dat de door de minister gecreëerde financiële onzekerheid de continuïteit van adequate en onafhankelijke begeleiding en ondersteuning van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders in gevaar kan brengen? (Ja/Nee, graag toelichten)

Antwoord 8

Ja, die zorg delen wij voor de asielzoekers. De juridische begeleiding van statushouders (vluchtelingen) wordt gefinancierd vanuit de gemeente aan VluchtelingenWerk. Een gevolg van deze keuze van de Minister A&M zal, bij ongewijzigde opdracht zijn, dat meer asielverzoeken in eerste aanleg worden afgewezen. Naar verwachting stijgt het aantal zaken waarbij de rechter afgewezen asielzoekers in het gelijk stelt en de procedure dus opnieuw moet. Dit zorgt voor extra kosten voor de samenleving. En daarbij een nog verdere belasting van de toch al overbelaste IND en COA en de rechtspraak. Hierdoor zal ons opvangsysteem verder vastlopen. De wachttijden gaan oplopen omdat de procedure voor asielzoekers nóg langer gaat duren: de wachttijd is nu al gemiddeld anderhalf tot twee jaar. Dit leidt tot veel onzekerheid, stress en leed bij asielzoekers, inclusief kinderen en jongeren. En onrust in de opvanglocaties.

Vraag 9

Zijn er alternatieven in beeld om vluchtelingen alsnog adequate begeleiding te bieden mocht er gerechtelijk anders besloten worden?

Antwoord 9

Dat hangt af van de opdracht die de Minister nu voor Vluchtelingenwerk gaat formuleren en welk subsidiebedrag daarvoor beschikbaar wordt gesteld.

Toekomstige samenwerking en strategie

Vraag 10

Hoe ziet het college de toekomstige samenwerking met VWN in het licht van deze ontwikkelingen? Wat is het gevolg voor de begeleiding van asielzoekers op nieuwe opvanglocaties, zoals de Vlampijpstraat?

Antwoord 10

De samenwerking van de gemeente Utrecht met VluchtelingenWerk zal in de basis niet veranderen. Met elkaar zullen we bekijken hoe we het beste de ondersteuning kunnen bieden aan asielzoekers en statushouders in de nieuwe situatie, ook voor de nog te openen locatie Vlampijpstraat.

Vraag 11

Is het college bereid om in haar lobby met het Rijk te blijven aandringen op behoud van adequate, onafhankelijke begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen?

Antwoord 11

Ja, daarin trekken we op met de VNG en zo nodig los van de VNG in andere gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke Vragen | Adequate begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen

13 maart 2025

Inleiding

Asielzoekers hebben, net als iedereen, recht op onafhankelijke juridische begeleiding. Sinds 2010 vervult stichting VluchtelingenWerk Nederland (VWN) deze wettelijke taak op basis van Europese regelgeving. Dit omvat onder meer het uitleggen van de asielprocedure, het informeren over rechten en plichten en het ondersteunen bij het verzamelen van de benodigde documenten voor de IND. VluchtelingenWerk is aanwezig op asielzoekerscentra en opvanglocaties om voorlichting te geven, spreekuren te houden en juridische ondersteuning te bieden. Elke vluchteling die in Nederland aankomt, krijgt van een vrijwilliger uitleg over de asielprocedure. Vluchtelingenwerk zet zich hiernaast ook in voor asielzoekers en vluchtelingen met ondersteuning en begeleiding bij toelating, opvang, integratie en terugkeer. Daarmee vormt VluchtelingenWerk een essentiële schakel in de migratieketen tussen asielzoekers en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V).

Op 2 januari 2025 heeft minister Faber echter de begroting voor het programma Rechtsbescherming meer dan gehalveerd, van 34 naar 13 miljoen euro.¹ Dit plaatst VluchtelingenWerk in een onmogelijke positie: met een drastisch lager budget wordt van hen verwacht dat zij dezelfde werkzaamheden blijven uitvoeren. Hierdoor komt de (juridische) begeleiding van vluchtelingen ernstig onder druk te staan, waardoor zij grotendeels op zichzelf aangewezen zullen zijn in een complexe procedure. Het werkveld vreest dat deze bezuiniging de chaos in de asielopvang alleen maar zal vergroten en zal leiden tot een toename van juridische procedures.²

Op 14 februari heeft de rechtbank Amsterdam geoordeeld dat de minister van Justitie en Veiligheid de subsidierelatie met Stichting VluchtelingenWerk Nederland (VWN) voorlopig ongewijzigd moet voortzetten.³ Dit betekent dat VWN haar werk voor de ondersteuning van vluchtelingen en asielzoekers voorlopig kan blijven uitvoeren. Tegelijkertijd blijft er onzekerheid over de toekomst van deze subsidie en de gevolgen voor lokale samenwerking.

Ook in Utrecht zijn er meerdere opvanglocaties voor vluchtelingen en asielzoekers. De **ChristenUnie** en de fracties **D66**, **Student&Starter**, **PvdA**, **PvdD**, **Groenlinks**, **Bij1**, **EenUtrecht**, **Volt** en **Denk** vinden het van groot belang dat asielzoekers en vluchtelingen adequate begeleiding krijgen in de asielprocedure en ondersteuning en begeleiding bij toelating, opvang, integratie en terugkeer. Daarom hebben wij de volgende vragen aan het college.

¹ <https://nos.nl/artikel/2555815-rechter-minister-faber-mag-subsidie-vluchtelingenwerk-niet-halveren>; Zie beslisnota,

https://www.eerstekamer.nl/overig/20250210/beslisnota_bij_afbouw/document_of_besluit; <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-45d52e0ea3c7c478c5ff8ede94c1040059b7dd9c/pdf>

² <https://www.vluchtelingenwerk.nl/n/artikelen/nieuws/zwart-scenario-vluchtelingen-staan-er-straks-alleen-voor>

³ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Amsterdam/Nieuws/Paginas/Minister-moet-subsidierelatie-met-Vluchtelingenwerk-voorlopig-ongewijzigd-voortzetten.aspx>

1. Inzicht in lokale samenwerking

1. Heeft het college kennis genomen van genoemde uitspraak van de rechter? Wat is haar reactie op deze uitspraak?
2. Klopt het dat de gemeente Utrecht voor de begeleiding en ondersteuning van asielzoekers mede afhankelijk is van de inzet van VluchtelingenWerk Nederland? Welke specifieke taken en verantwoordelijkheden heeft VWN binnen de gemeente Utrecht?
3. Is bij het college bekend hoe samenwerkende partners zoals het COA en IND op deze uitspraak reflecteren? Hoe zien het COA en de IND hun rol in de begeleiding van vluchtelingen, indien deze taak wegvalt bij VWN?

2. Gevolgen van de uitspraak voor Utrecht

4. Deelt het college de mening dat de onzekerheid over de subsidierelatie met VWN risico's met zich meebrengt voor de continuïteit van de begeleiding en integratie van vluchtelingen in Utrecht voor de korte en de lange termijn? (Ja/Nee, graag toelichten)
5. Welke directe gevolgen heeft deze uitspraak voor de uitvoering van lokale projecten en gemeentelijke samenwerking met VWN? Hoeveel asielzoekers en vluchtelingen raken gedupeerd door deze beslissing, bij benadering?

3. Continuïteit en waarborging van dienstverlening

6. Welke partijen zijn momenteel verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen in Utrecht en hoe wordt deze samenwerking geborgd?
7. In hoeverre kan het college garanderen dat vluchtelingen en asielzoekers in Utrecht de komende jaren toegang houden tot adequate opvang, begeleiding en integratie-voorzieningen, ongeacht veranderingen in landelijke subsidiestromen? (Ja/Nee, graag toelichten)

4. Financiële onzekerheid

8. Deelt het college de zorg dat de door de minister gecreëerde financiële onzekerheid de continuïteit van adequate en onafhankelijke begeleiding en ondersteuning van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders in gevaar kan brengen? (Ja/Nee, graag toelichten)
9. Zijn er alternatieven in beeld om vluchtelingen alsnog adequate begeleiding te bieden mocht er gerechtelijk anders besloten worden?

5. Toekomstige samenwerking en strategie

10. Hoe ziet het college de toekomstige samenwerking met VWN in het licht van deze ontwikkelingen? Wat is het gevolg voor de begeleiding van asielzoekers op nieuwe opvanglocaties, zoals de Vlampijpstraat?
11. Is het college bereid om in haar lobby met het Rijk te blijven aandringen op behoud van adequate, onafhankelijke begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen?

Gesteld door:

- Bina Chirino – Tabasum Westra-van Til, **ChristenUnie**
- Ruben Snijder – Lars van Rooij, **Student&Starter**
- Venita Dada-Anthonij, **D66**
- Hester Assen, **PvdA**
- Louise de Vries – Sjaak van Bommel, **PvdD**
- Melody Deldjou Fard, **GroenLinks**
- Stevie Nolten – Noura Oul Fakir, **Bij1**
- Gert Dijkstra, **EenUtrecht**
- Ruud Maas – Beau Nederhand, **Volt**
- Mahmut Sungur, **Denk**

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M. ter Bals	Datum	12 maart 2025
E-mail	mark.ter.bals@utrecht.nl	Kenmerk	30206266
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Stand van zaken opvang Oekraïense vluchtelingen
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u over de stand van zaken ten aanzien van de opvang, zorg en ontwikkeling naar zelfredzaamheid van de Oekraïense vluchtelingen in Utrecht en de wijzigingen ten opzichte van de vorige raadsbrief die [hier](#) te vinden is.

Op dit moment van schrijven zien we een uitermate onzekere en instabiele geopolitieke situatie ten aanzien van de oorlog in Oekraïne. Dat heeft grote effecten op de Oekraïense vluchtelingen die in onze opvang zitten. We proberen hen in deze tijden van onzekerheid en zorgen een stabiele omgeving in de opvang te bieden en hen te begeleiden. We staan in nauw contact met de mensen en de beheerders van de verschillende opvanglocaties.

Richtlijn Tijdelijke Bescherming

Minister Faber heeft een [verzamelbrief opvang Oekraïne januari 2025](#) aan de Tweede Kamer gestuurd. Hierin staat onder meer dat op dit moment vluchtelingen tot en met 4 maart 2026 recht op tijdelijke bescherming hebben op grond van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Er is volgens de minister een reële mogelijkheid dat de tijdelijke bescherming opnieuw verlengd wordt met een jaar. Ook als er een bestand komt tussen Rusland en Oekraïne waardoor delen van Oekraïne veiliger worden, zal het geruime tijd duren voordat vluchtelingen uit Oekraïne kunnen en willen terugkeren. Het is dus van belang om lange termijnbeleid te ontwikkelen, aldus de minister.

De richtlijn RTB biedt een mogelijkheid om richting het einde van de tijdelijke bescherming een vrijwillig terugkeerprogramma op te zetten. Het kabinet wil van deze mogelijkheid gebruik maken. Daarnaast werkt het kabinet aan een Nationale Terugval Optie (NTO) om een stortvloed van asielaanvragen na het verstrijken van de RTB te voorkomen. Het kabinet denkt aan een tijdelijke verblijfsstatus van 3 jaar na de RTB, dus vermoedelijk in de periode 2027-2030. De uitwerking van de NTO is nog niet bekend. Dat betekent dat gemeenten nog niet weten wat de aard, omvang en kaders van hun opvang-opdracht wordt na 4 maart 2026. Tegelijkertijd staat het wel zo goed als vast dat de opvang een duurzaam vervolg moet gaan krijgen en dat gemeenten tijd nodig hebben om zich hierop voor te bereiden.

Vooruitblik opvanglocaties Oekraïners in Utrecht

Het perspectief om ook in 2026 nog te kunnen voorzien in voldoende kwaliteit en kwantiteit van opvang voor Oekraïense vluchtelingen is onzeker en bij gelijkblijvende regelgeving rondt ongunstig.

Datum 12 maart 2025
Ons kenmerk 30206266

De verlaging van de normvergoeding in combinatie met de korte-termijn focus op de opvang maakt het steeds lastiger om sluitende businesscases te presenteren aan het rijk. Daar komt nog bij dat het 'laaghangend fruit' (makkelijk geschikt te maken locaties) al geplukt is en de schaarste aan ruimte in de stad verder toeneemt.

Wij blijven ons samen met andere gemeenten (G4 en VNG) hard maken richting het Rijk voor een meerjarig financieel perspectief om locaties te kunnen realiseren, eventueel voor meerdere doelgroepen.

Normvergoeding verlaagd

Zoals in de vorige brief vermeld, heeft het rijk de normvergoeding die gemeenten voor de opvang van Oekraïense oorlogsvluchtelingen krijgen verlaagd van € 61 naar € 44 per dag per 1 januari 2025. Inmiddels heeft onderzoeksbureau AEF berekend dat de werkelijke kosten van 75% van de deelnemende gemeenten tussen de €55 en €60 ligt. Tweederde van de gemeenten komt niet uit met de verlaagde normvergoeding. De normvergoeding is ook in Utrecht ontoereikend. Daarom moeten we -net als veel andere gemeenten- een beroep doen op de hardheidsclausule om de werkelijk gemaakte kosten vergoed te krijgen. Dit stelt hoge administratieve eisen; we houden hiervoor een arbeidsintensieve urenadministratie bij. Dit voorkomt wel dat de gemeente op deze taak middelen moet toelagen. De verlaagde normvergoeding is vooral een probleem voor de haalbaarheid van nieuwe en vervangende opvanglocaties. De haalbaarheid en kwaliteit hiervan komt verder onder druk te staan.

Leefgeld

Sinds december is het mogelijk om gebruik te maken van inzage in de polisadministratie van het UWV om te kunnen vaststellen of vluchtelingen eigen inkomsten (uit arbeid of uitkering) hebben. Bij inkomsten is er geen recht op leefgeld. Uit een controle eind december is gebleken dat bij slechts 5% van de vluchtelingen die leefgeld ontvingen ook sprake was van eigen inkomsten. Voor deze vluchtelingen is alsnog het leefgeld beëindigd. Deze inkomstencontrole wordt nu maandelijks uitgevoerd. We zien een gestage daling van het aantal mensen dat een beroep doet op leefgeld. Februari 2024 ontvingen 545 personen leefgeld. Een jaar later waren dat er 392.

Innen eigen bijdrage

Per 1 januari 2025 zijn gemeenten wettelijk verplicht een eigen bijdrage te innen bij vluchtelingen die in de gemeentelijke opvang verblijven en eigen inkomsten hebben (uit arbeid of een uitkering). Afgelopen maanden zijn hiertoe de voorbereidingen getroffen en de eerste facturen zijn verstuurd. De regeling voor de eigen bijdrage is overhaast door het Rijk ingevoerd waardoor een aantal randvoorwaarden niet goed is geregeld. Zo is er geen juridische grondslag in de regeling opgenomen om te kunnen invorderen bij dwangbevel en is dus de gang naar de rechter nodig bij aanhoudende niet-betaling. Dit is een onevenredige inspanning om betalingen te kunnen innen die niet in verhouding staat met de te innen bedragen. De knelpunten zijn via de VNG kenbaar gemaakt en we blijven het Rijk dan ook oproepen om de knelpunten voor het innen van de eigen bijdrage op te lossen en daarmee de uitvoerbaarheid te verbeteren.

Stand van zaken opvanglocaties Oekraïners in Utrecht

U kunt in de [Oekraïenemonitor](#) de lokale ontwikkelingen rondom de instroom en opvang van Oekraïense vluchtelingen volgen. Wij blijven ons inzetten voor de instandhouding van circa 1.200 gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. Wij zetten dan ook maximaal in op creativiteit bij het realiseren van opvanglocaties (voor deze en andere groepen) en denken in kansen over hoe een pand of terrein geschikt kan worden gemaakt voor opvang.

In 2024 hebben we een nieuwe locatie geopend aan de Brandenburgdreef (Overvecht) en zijn opvanglocaties Indusdreef (Overvecht) en Ravellaan (West) opnieuw tijdelijk verlengd. Twee locaties zijn gesloten: Piramidedreef (Overvecht) en de Heivlinder (Leidsche Rijn). Het gebouw aan de Piramidedreef is gemeente-eigendom en inmiddels geschikt gemaakt voor onzelfstandige bewoning voor 37 personen. De SSH zal de verhuur voor haar rekening nemen. De eigenaar van het pand aan de Heivlinder heeft andere plannen met het pand. Vanaf februari 2025 zijn we gestopt met opvang op het opvangschip Danubia aan de Keulsekade (West). Deze opvang was erg duur en bood onvoldoende kwaliteit. De mensen die op deze locaties verbleven zijn overgeplaatst naar andere locaties of hebben zelf een vervangende plek gevonden. We onderzoeken nog of de locatie

Keulsekade op termijn geschikt is voor kwalitatief goede en betaalbare opvang in de vorm van bijv. tijdelijke pontons.

In februari 2025 zijn de volgende locaties opnieuw tijdelijk verlengd: Belcampostraat (Leidsche Rijn), Kanaalweg (West), Kanaalstraat (West), Gulperberg/Zijpenberg (De Meern). We zijn in gesprek met de eigenaar van opvanglocatie Herculesplein over een mogelijke verlenging. Ook de gesprekken met de Provincie bieden – ondanks de ophanden zijnde verduurzamingsplannen - perspectief op een nieuwe tijdelijke verlenging. In het provinciehuis worden ook Oekraïense kinderen (en hun familie) opgevangen die worden behandeld in het Prinses Maximacentrum.

Rond de zomer van 2025 openen we twee nieuwe locaties: de Vechtensteinlaan (Zuilen) en Eendrachtslaan (Zuidwest). In het najaar van 2025 stopt de opvang op de Koploperstraat vanwege de ontwikkeling van nieuwbouwwoningen op deze locatie. De mensen die hier verblijven kunnen overgeplaatst worden naar andere locaties in de stad. Met de recente en verwachte toekomstige verlengingen en de twee nieuw op te leveren opvanglocaties kunnen we in 2025 het totaal van circa 1.200 opvangplekken behouden.

Naast de gemeentelijke opvang verblijven ook veel Oekraïense vluchtelingen particulier in Utrecht. Op 1 januari 2025 betrof het 540 personen. Zij verblijven bijvoorbeeld bij een gastgezin of huren zelfstandig een woonruimte.

Zorg en ondersteuning

We ondersteunen verschillende initiatieven ter bevordering van de mentale weerbaarheid. We zien dat zorgvragen/ mentale klachten toenemen (zie ook het [WODC-rapport](#) Tijdelijk thuis?). Landelijk zijn we aangesloten bij overleggen rondom psychosociale zorg en overlast. Het handelingsperspectief bij ernstige overlast is beperkt. We sluiten dan ook aan bij het pleidooi voor meer regie van het rijk op complexe casuïstiek en overlast.

In 2024 hebben verschillende partijen in de stad zich ingezet voor de Oekraïense vluchtelingen. Onder andere Welkom in Utrecht, Vital'nya en Vluchtelingewerk dragen hier elk vanuit eigen expertise aan bij. Het aanbod bestaat onder meer uit taallessen Nederlands en Engels, groepsactiviteiten voor kinderen en jongeren, culturele, creatieve en sportieve activiteiten en ondersteuning op het terrein van juridische en maatschappelijke vraagstukken. Het aanbod richt zich op het verbeteren van de mentale gezondheid, het beter wegwijs raken in Nederland en dus op het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie.

In 2025 zetten wij sterker in op participatie en zelfredzaamheid. Vital'nya en Welkom in Utrecht kunnen elkaar daarin aanvullen en versterken zodat kennis van de doelgroep hand in hand gaat met de verbinding maken met de stad en andere nieuwkomers.

Onderwijs

De meeste Oekraïense kinderen in Utrecht zijn inmiddels doorgestroomd van de taalschool naar regulier PO, VO of vervolgonderwijs. Van de in totaal 1.100 leerlingen op ISK Ithaka (de Utrechtse VO taalschool voor nieuwkomers) hebben op dit moment nog 209 leerlingen de Oekraïense nationaliteit. Van de in totaal 350 leerlingen op Taalschool Utrecht (basisonderwijs nieuwkomers) hebben op dit moment 27 leerlingen de Oekraïense nationaliteit.

Met de training nieuwkomersspecialisten versterken we de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning aan nieuwkomers na doorstroom vanuit Taalschool Utrecht op school-, leerkracht- en leerling niveau. De training is ontwikkeld door het Stedelijk Expertiseteam Nieuwkomers (ISU en Taalschool Utrecht) en wordt mede gefinancierd door de gemeente Utrecht. Inmiddels zijn 40 nieuwkomersspecialisten opgeleid of bezig met hun opleiding. In 2025 worden de trainingen voortgezet en zullen de nieuwkomersspecialisten zich per wijk organiseren. Daarnaast gaan we in Utrecht aan de slag met de (door)ontwikkeling van een kwaliteitskader "leerlingen in een meertalige context".

UNHCR-rapport

Op 19 november bezocht de UNHCR twee opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen in de gemeente Utrecht. Dit is onderdeel van een reeks bezoeken sinds 2022 om 'best practices' en verbeterpunten te identificeren. UNHCR sprak met betrokken partijen en de vluchtelingen zelf om een

Datum 12 maart 2025
Ons kenmerk 30206266

goed beeld te krijgen van de opvang. De rapporteurs zijn positief over de integrale Utrechtse benadering, waarbij inclusie, zorg en zelfredzaamheid met elkaar zijn verbonden. Ook het beleid om het belang van kinderen te prioriteren bij (ver)plaatsing in de opvang en keuze om de vluchtelingen in staat te stellen zelf te koken wordt gewaardeerd.

Als aanbeveling schrijft het UNHCR: *'Bewoners ervaren meer rust wanneer zij hun kamer enkel met familieleden delen. Hoewel de opvangopdracht dat soms niet toelaat, is het om deze reden aan te bevelen om zo veel mogelijk te behouden dat gezinnen hun kamer niet hoeven te delen met anderen'*. Dit herkennen wij als aandachtspunt, zeker nu de opvang situatie al lang duurt en waarschijnlijk nog zal voortduren. Echter moeten wij ook oog houden voor doelmatige en efficiënte inzet van opvangplekken. In de recent door ons vastgestelde [beleidsregel](#) over gemeentelijk opvang Oekraïners bieden wij locatiemanagement en vluchtelingen houvast in de omgang met die verschillende belangen.

Tenslotte

De onvoorspelbaarheid van onze beschermingsopdracht van Oekraïense vluchtelingen is verder toegenomen door de toegenomen internationale spanning. Onduidelijke en tegenstrijdige beleidsvoornemens op nationaal niveau veroorzaken ook veel onvoorspelbaarheid voor onze begeleiding voor andere groepen vluchtelingen en statushouders. Wij informeren u daarover op korte termijn. Wij volgen de actuele ontwikkelingen goed en komen bij u terug zodra daar aanleiding voor is. Wij blijven solidair en als mensenrechtenstad ons inzetten voor alle vluchtelingen zo lang als dat nodig is.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Braat	Datum	28 januari 2025
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	30116380
E-mail	j.braat@utrecht.nl	Onderwerp	Stand van zaken na beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LLV)
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Asiel & Integratie

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de meest recente ontwikkelingen rond de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Op [11 juni 2024](#) informeerden wij u dat het Rijk voornemens is om de rijksbijdrage aan de LVV stop te zetten per 1 januari 2025. Minister Faber van Asiel en Migratie heeft in september 2024 besloten om daarnaast de convenanten met de gemeenten niet te verlengen en het mandaatbesluit en machtiging van de LVV-gemeenten te beëindigen.

In deze brief gaan we in op vier onderwerpen: 1) juridische ontwikkelingen rond de LVV (bij dit laatste onderwerp vullen we onze eerdere [beantwoording schriftelijke vragen 2024/197](#) van 20 december jl. aan met een aantal updates), 2) de ontwikkeling van een nieuwe, lokale, werkwijze, 3) de aangenomen motie in de Provinciale Staten van Utrecht, 4) de initiatieven vanuit het maatschappelijk middenveld. In deze raadsbrief gaan we nog niet in op de lokale financiële impact van de (juridische) ontwikkelingen rond de beëindiging van de LVV, gezien de procedure nog in een vroeg stadium is. In de volgende raadsbrief zullen wij hier u nader over informeren en scenario's schetsen voor 2026.

Juridische ontwikkelingen rond de LVV

Juridische procedure rond beëindiging LVV

Naar aanleiding van de beslissing van het Rijk om de LVV stop te zetten heeft de gemeente Utrecht in november en december 2024 namens het Rijk alle deelnemers van de LVV Utrecht per brief geïnformeerd over de beëindiging van hun opvang en begeleiding binnen dit programma per 1 januari 2025. Onderstaande update over de juridische procedure die hierop volgde vormt tevens een update op onze eerdere [antwoorden](#) op schriftelijke vragen 10, 11, 12 en 14.

De grote meerderheid van de deelnemers in Utrecht heeft bezwaar aangetekend tegen deze beslissing. Volgens de deelnemers heeft de minister de keuze om de LVV te stoppen niet goed gemotiveerd en zonder individuele belangenafweging gemaakt. Ook stellen zij dat de minister de LVV

Datum 28 januari 2025
Ons kenmerk 30116380

dient te continueren in het kader van haar zorgplicht. De deelnemers die geen bezwaar hebben aangetekend hadden hier verschillende redenen voor (zij maakten bijvoorbeeld gebruik van begeleiding maar niet van een opvangplek, of zij hadden al een verblijfsvergunning maar nog geen vervolghuisvesting of zij wilden niet in de belangstelling staan).

In afwachting van de beslissing op bezwaar hebben in december 2024 Voorlopige Voorziening zaken plaatsgevonden in de rechtbank Utrecht, rechtbank Rotterdam, rechtbank Den Bosch, rechtbank Utrecht en rechtbank Amsterdam. De eis van advocaat Fischer namens de Utrechtse LVV-deelnemers was om de beëindiging van LVV-opvang per 1 januari 2025 op te schorten.

De voorzieningenrechter heeft op 23 december 2024 de Utrechtse LVV-deelnemers in het gelijk gesteld. De rechter heeft geoordeeld, op basis van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 3 van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (verbod op onmenselijke of vernederende behandelingen) en artikel 12 van de Europese Terugkeerrichtlijn in combinatie met arresten Hude uit 2016 en Changu uit 2024, dat de Staat ongedocumenteerden niet actief rechten mag afnemen waardoor zij in een situatie van 'materiële deprivatie' terechtkomen. De [uitspraak](#) luidt dat de Minister zorg moet dragen dat de verzoekers gebruik kunnen blijven maken van de LVV-opvang in Utrecht tot vier weken na bekendmaking van de beslissing op bezwaar. In Amsterdam en Rotterdam zijn de LVV-deelnemers ook in het gelijk gesteld, wat betekent dat ook in deze steden de Minister zorg moet blijven dragen voor de toegang tot opvang tot vier weken na beslissing op bezwaar.

De Minister van Asiel en Migratie heeft per brief aan de gemeente Utrecht bevestigd dat dat het Rijk tot 4 weken na beslissing op bezwaar haar bijdrage zal continueren. De gemeente Utrecht zal de deelnemers die bezwaar hebben aangetekend in deze periode opvang blijven bieden. We verwachten dat het Rijk snel (afwijzend) zal beslissen op het bezwaar van de LVV-deelnemers en hooguit enkele maanden deels zal blijven bijdragen aan de opvang van ongedocumenteerde mensen in Utrecht. Hoewel de Rijksbijdrage tijdelijk is, verwachten we wel dat de juridische procedure langere tijd zou kunnen duren in verband met de beroepsmogelijkheden voor de verzoekers. We blijven de financiële gevolgen van de juridische procedure nauwgezet volgen in samenwerking met de andere "LVV-gemeenten" en zullen u hier in een latere raadsbrief nader over informeren.

Met de uitspraak heeft de voorzieningenrechter de humanitaire ondergrens en zorgplicht voor ongedocumenteerde mensen juridisch gedefinieerd. Het bieden van opvang voor ongedocumenteerde mensen vormt sinds lange tijd een belangrijk onderdeel van 'De Utrechtse Werkwijze'. Hoewel het buiten de scope van de Voorlopige Voorziening viel, zijn en blijven daarnaast (juridische) begeleiding richting bestendige oplossingen en activering belangrijke pijlers in ons beleid.

Juridische procedure toegang tot GGZ-plekken Veldzicht

Sinds 27 januari 2017 kunnen ongedocumenteerde mensen via de Medische Opvang Ongedocumenteerden in Amsterdam, waar we als Utrecht al 10 jaar mee samenwerken, in Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht geplaatst worden. Het gaat om 10 bedden voor ongedocumenteerde mensen (op beveiligingsniveau 3, ook bij vrijwillige opname). Veldzicht helpt mensen met complexe psychiatrische problemen die een gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen. Op die datum is een convenant met Veldzicht en het Rijk inclusief COA getekend die dit mogelijk maken. Onderstaand delen we de meest recente ontwikkelingen rond toegang tot Veldzicht, wat tevens een update vormt op onze eerdere [antwoorden](#) op schriftelijke vragen 16 en 17.

In de loop van 2024 bleek dat aanscherpingen bij Veldzicht ertoe leidde dat in de praktijk plaatsing bij Veldzicht niet meer mogelijk was. Utrecht heeft vervolgens in samenwerking met Amsterdam, Groningen en Eindhoven de lobby gestart bij het Rijk dat veldzicht zich wel aan getekende convenant houden en weer mensen plaatst. Op 4 november 2024 is in de Tweede Kamer unaniem [een motie](#) aangenomen om de veiligheid van ongedocumenteerde mensen met psychiatrische problemen en hun omgeving te waarborgen. In de motie is de regering verzocht om Veldzicht voorlopig beschikbaar te houden voor de behandeling van ongedocumenteerde mensen met ernstige psychiatrische problematiek en dat geen onomkeerbare stappen genomen mogen worden die hen uitsluiten.

Minister Faber en staatssecretaris Coenradie hebben in een kamerbrief bevestigd dat afspraken met Veldzicht niet veranderd zijn. In de praktijk is dit anders gebleken. Een gevaarlijke man met psychiatrische problemen die eerst in Groningen en vervolgens in Amsterdam onder een brug verbleef is de toegang tot Veldzicht geweigerd. Stichting ASKV, die de Medische Opvang Ongedocumenteerden organiseert, heeft in een kort geding van 11 december het Rijk gedaagd. De rechtbank heeft [geoordeeld](#) dat Veldzicht voor opname de aangewezen plek is. Sindsdien is de man opgenomen in Veldzicht.

De afgelopen twee maanden hebben er intensieve gesprekken plaatsgevonden tussen de gemeenten, maatschappelijke organisaties en verschillende ministeries om de afspraken uit het convenant (10 bedden voor ongedocumenteerde mensen op beveiligingsniveau 3, ook bij vrijwillige opname) weer in de praktijk mogelijk te maken. Tot beveiligingsniveau 2 is de Medische Opvang Ongedocumenteerden in Amsterdam in staat om ook Utrechtse ongedocumenteerde mensen op te vangen en te begeleiden naar stabilisatie zonder dat er gevaarlijke situaties ontstaan. Er wordt tevens onderzocht, aansluitend bij het onderzoek wat plaatsvindt voor de COA-populatie, wat er in meer algemene zin mogelijk is qua GGZ-opvang en behandeling voor ongedocumenteerde mensen.

Herzien lokale werkwijze na beëindiging LVV

Naast de beëindiging van de Rijksbijdrage heeft ook het wegvallen van de convenanten en de intrekking van het mandaatbesluit en machtiging van de gemeente een directe impact op de lokale aanpak in Utrecht. Momenteel wordt gezocht naar mogelijkheden om de opgebouwde ervaring, inzichten en lokale samenwerking te behouden, ook binnen de aangepaste vorm en werkwijze.

In het eerste kwartaal van 2025 ontwikkelen we nieuwe samenwerkingsafspraken en werkwijzen met de NGO's uit de Utrechtse keten om zo gestroomlijnd en effectief mogelijk samen te blijven werken. Tijdens deze 'bouwmaanden' zal er onder andere naar de volgende onderwerpen worden gekeken:

Criteria voor aanmelding en de rol van het Aanmeldloket

Per 1 januari 2025 is het [convenant](#) van Rijkspartijen met de gemeente Utrecht niet langer geldig. In dit convenant waren afspraken opgenomen over o.a. de doelgroep en uitsluitingsgronden (waaronder Dublinclaimanten, EU-burgers, mensen met een zwaar inreisverbod en ongewenst verklaarden) van de LVV-voorzieningen. Binnen dit convenant had de gemeente de bevoegdheid om beslissingen te nemen over toelating tot en beëindiging van de opvang en begeleiding. Toetsing voor toegang tot de eerstelijnsopvang vond plaats bij het lokale aanmeldloket, een samenwerkingsverband van vier maatschappelijke organisaties in Utrecht.

In de nieuwe werkwijze zal het aanmeldloket blijven toetsen op toelating. De nieuwe toelatingscriteria, die momenteel in ontwikkeling zijn, zullen naar verwachting in grote mate overeenkomen met de

voormalige LVV-criteria. Daarbinnen zal er ruimte blijven om in het geval van kwetsbaarheid uitzonderingen te maken op deze criteria. De impact van eventuele aanpassingen in de toelatingscriteria zullen we, in samenwerking met het aanmeldloket, nauwgezet volgen.

Kennisdeling binnen het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO)

Zoals we u eerder informeerden betekent de beëindiging van de LVV ook het einde van het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO) met Rijkspartijen en de maatschappelijke organisaties. Het LSO was gericht op het delen van visies, expertise en ervaring (van de NGO's, Immigratie- en Naturalisatiedienst, Dienst Terugkeer & Vertrek en Vreemdelingenpolitie) om tot bestendige oplossingen voor ongedocumenteerde mensen te komen. In de bouwmaanden onderzoeken we op welke manier de NGO's op casuïstiekniveau expertise en ervaring met elkaar kunnen blijven uitwisselen.

Monitoring van resultaten

Vanaf 1 januari 2025 speelt het landelijk Programmabureau niet langer een rol in de monitoring van lokale resultaten en capaciteit. We zijn voornemens om onze lokale resultaten te blijven monitoren zodat zicht blijft bestaan op de samenstelling van deelnemers en resultaten. In het eerste kwartaal van 2025 wordt onderzocht of we, eventueel in samenwerking met de andere LVV-pilotsteden, de bestaande Monitor kunnen blijven uitvoeren en of deze verrijkt zou kunnen worden met nieuwe indicatoren.

Initiatieven met en door het maatschappelijk middenveld

Gezamenlijke actie 'Geef voor je stad'

In de laatste maanden van 2024 hebben we met een groot aantal organisaties uit het maatschappelijk middenveld (waaronder meerdere stichtingen, maatschappelijke organisaties, kerken en fondsen) een [eindejaarsactie](#) georganiseerd. In deze actieweek is aandacht gevraagd voor de nijpende situatie van de stichtingen die zich in Utrecht inzetten voor de opvang, zorg, begeleiding en activering van ongedocumenteerde mensen in Utrecht. Naast een collecte zijn tijdens deze actie ook andere manieren van helpen belicht (vrijwilligerswerk, delen expertise en netwerk, bieden van een logeerplek) waarop mensen hun steentje konden bijdragen. Ook hebben verschillende organisaties inloop en activiteiten georganiseerd voor geïnteresseerden. De collecte heeft tot nu toe ruim €40.000 opgebracht en we zijn momenteel in gesprek hoe dit initiatief en samenwerking duurzaam vorm te geven.

Andere initiatieven

Naast de eindejaarsactie worden ook op andere manieren contacten gelegd met het maatschappelijk middenveld. We staan in contact met een aantal kerken en fondsen, die zeer welwillend zijn om iets te betekenen voor de Utrechtse stichtingen die zich richten op ongedocumenteerde mensen. Wanneer er meer bekend is over de concrete uitvoering van deze initiatieven, informeren wij u nader.

Aangenomen motie 'Menselijke maat voor alle mensen' door de Provinciale Staten van Utrecht

Naar aanleiding van de beëindiging van de LVV is op 13 november 2024 in de Provinciale Staten van Utrecht de [motie 'Menselijke maat voor alle mensen'](#) aangenomen. Het college van Gedeputeerde Staten is in deze motie verzocht om met Utrechtse gemeenten in overleg te gaan over de continuering van de LVV in Utrecht. Specifiek is verzocht om in te zetten op een krachtige lobby richting het Rijk en om in gesprek te gaan over manieren om de kosten voor deze voorziening te verdelen in het geval het

Burgemeester en wethouders

Datum 28 januari 2025
Ons kenmerk 30116380

Rijk haar bijdrage niet levert. Wij zijn met gemeenten en de provincie in gesprek over de manieren waarop de provincie en andere gemeenten iets zouden kunnen betekenen voor de LVV in (regio) Utrecht.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 197

Datum	20 december
Van	College B&W
Behandeld door	J. Braat
Doorkiesnummer	62884
E-mailadres	j.braat@utrecht.nl
Kenmerk	30063822
Beleidsveld	Asiel en Integratie - Maatschappelijke ondersteuning

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2024 nummer 197 van raadslid/leden Tabasum Westra – Rik van der Graaf (ChristenUnie), mede namens Oumar Barry – Gert Dijkstra (EenUtrecht), Lars van Rooij – Ruben Snijder (Student & Starter), Venita Dada-Anthonij (D66), Hester Assen (PvdA), Beau Nederhand – Ruud Maas (Volt) en Sjaak van Bommel – Louise de Vries (Partij voor de Dieren) over Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Algemeen – wijze van beantwoording

In de beantwoording van uw vragen maken wij een onderscheid qua wijze van beantwoording. We zien ons hiertoe genoodzaakt vanwege:

- Beperkte ambtelijke capaciteit & prioritering: de beantwoording van deze vragen wordt gedaan door een zeer klein ambtelijk team dat alle thema's rondom de LVV en EU-arbeidsmigranten inclusief opvang verzorgt (o.a de lokale versoberingsopgave, het lokale accounthouderschap, landelijke vertegenwoordiging om de impact van het Kabinetsbeleid te monitoren en pro-actief op te handelen). Al deze thema's vragen momenteel de volste aandacht. Dit vraagt daarom scherpe prioritering qua inzet van de beschikbare capaciteit.
- Omvang en soort vragen: We willen de gestelde schriftelijke vragen goed en zorgvuldig beantwoorden. U heeft bij een aantal vraagnummers meerdere vragen opgenomen, waardoor er in totaal maar liefst 41 vragen zijn gesteld. Bovendien gaan de vragen over verschillende onderwerpen die nader onderzoek vereisen waar niet altijd capaciteit of middelen voorhanden zijn.

Door de beperkte ambtelijke capaciteit, de tijd die beschikbaar is voor de beantwoording, de hoeveelheid en complexiteit van de vragen is het momenteel niet mogelijk om nu al uw vragen te beantwoorden.

We hanteren daarom een drietal momenten voor de beantwoording naar uw raad:

- Concrete beantwoording: dit is mogelijk voor een aantal van de gestelde vragen. De informatie hiertoe is bekend en beschikbaar.
- Beantwoording via de raadsbrief in Q1 2025: van een aantal vragen is het niet mogelijk om deze binnen de gestelde termijn te beantwoorden. Hierop komen we terug in de toegezegde raadsbrief van Q1 in 2025.

- *Beantwoording later in 2025: Voor de beantwoording van een aantal vragen is het simpelweg nu niet te voorspellen hoe dit in 2025 zal ontwikkelen, mede ingegeven door de inhoudelijke, procesmatige en met name financiële onzekerheid op dit dossier. Uiteraard willen we u, zoals u gewend bent, hier wel passend over informeren. We komen er in een later stadium in 2025 op terug.*

Vraag 1

Kan het college een totaaloverzicht geven van de kosten die gemaakt worden voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten? Graag ontvangen we een overzicht van kosten per beleidsveld waar deze maatregel impact op heeft.

Antwoord 1

Ja. Over de afgelopen jaren bedroegen de kosten voor de uitvoering van de opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten 6 miljoen euro. Dit betrof de uitvoering binnen het LVV-programma.

De totale begroting is opgebouwd uit € 2 miljoen uit het coalitieakkoord, € 1 miljoen Voorjaarsnota voor 2025 en € 2 miljoen via het gemeentefonds voor 2025. Laatstgenoemde bedrag is akkoord op gegeven door het VNG-bestuur.

Vraag 2

Hoeveel ongedocumenteerden zouden in elk scenario (niet) geholpen c.q. (geen) onderdak gegeven worden? In hoeverre blijft de huidige opvangcapaciteit van 235 bedden behouden? Wat zijn de specifieke gevolgen van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep? Wat zijn de gevolgen voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en de ondersteuning te kunnen realiseren?

Antwoord 2

Het is niet duidelijk hoeveel ongedocumenteerden in elk scenario wel/niet geholpen zouden worden, danwel toegang tot onderdak krijgen. Voor 2025 zetten we in om de behaalde resultaten van afgelopen jaren te continueren. In de afgelopen jaren was er een capaciteit van 235 opvangplekken. Er zijn sinds de start van de LVV-pilot in 2019 in totaal meer dan 480 mensen geholpen. Het aantal ongedocumenteerde Utrechters dat zich in Utrecht bevindt ligt hoger en wordt geschat op 3.000. Voor komend jaar blijft het aantal opvangbedden op het niveau van de afgelopen jaren (conform [motie 418](#))

Het is onduidelijk wat de specifieke gevolgen zijn van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep. Het is ook nog onduidelijk wat de gevolgen zijn voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en ondersteuning te realiseren. We komen op deze impact uitgebreider terug in de raadsbrief van Q1 2025, mochten we daar dan al meer over kunnen zeggen.

Vraag 3

De kosten voor continuering van de LVV-opvang in de huidige variant zijn 6 miljoen euro per jaar. Bij benadering, wat zijn de kosten voor de stad als er geen preventieve opvang is en hogere kosten ontstaan op relevante domeinen zoals zorg, veiligheid en welzijn? Wat is de verhouding tussen preventieve opvangkosten en handhavingskosten achteraf?

Antwoord 3

Op deze vragen kunnen we voorlopig geen antwoord geven. Allereerst zullen we goed moeten monitoren wat de impact is van het nieuwe Rijksbeleid is. Dat is nog heel onzeker hoe dat uitpakt. Mogelijk dat we dit in de toekomst mee over kunnen zeggen en dat zullen we dan ook doen in latere communicatie.

Vraag 4

Is het college bereid een impactonderzoek te laten uitvoeren naar de effectieve inzet van publieke middelen voor maatschappelijke opvang te overwegen, specifiek met inbegrip van de LVV en de

breder maatschappelijke gevolgen? Zo ja, kan dit onderzoek worden uitgevoerd in samenwerking met andere grote steden, het Rijk en onafhankelijke onderzoeksinstituten? Op welke termijn verwacht het college een dergelijk onderzoek te kunnen starten en resultaten te kunnen delen?

Antwoord 4

Er zijn geen financiële middelen beschikbaar voor een dergelijk impactonderzoek. We hebben geen zicht op de mogelijke kosten hiervan, laat staan of dit mogelijk is bij de genoemde partijen. Er is simpelweg nog zeer veel onzeker rondom de LVV-thematieken. Passende opvolging hiervan belast het huidige ambtelijke team al in grote mate: dit geldt eveneens voor de lokale keten in hun drive om zoveel mogelijk mensen te kunnen blijven helpen in deze lastige tijden. We gaan vooralsnog goed monitoren wat de toekomstige lokale inrichting en het Rijksbeleid voor impact zal hebben in onze stad en zullen u het komende jaar, zoals u van ons gewend bent, tijdig informeren.

Vraag 5

Klopt het dat naast de beëindiging van de financiering LVV ook de samenwerking en informatievoorziening in het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), als onderdeel van de LVV met het Rijk en maatschappelijke organisaties, stopgezet wordt?

Antwoord 5

Ja. Het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), waarin Rijkspartners en maatschappelijke organisaties samenwerkten en informatie delen zal stoppen per 1 januari 2025.

Vraag 6

Kan er op een andere wijze alsnog worden samengewerkt naar een oplossing of werkbare afspraak met deze partijen? Wat betekent dit voor de opvang van ongedocumenteerden en hun perspectief?

Antwoord 6

Dit is momenteel niet bekend. Het is onduidelijk in welke hoedanigheid kan worden samengewerkt in dit specifieke verband met de Rijkspartijen per 1 januari 2025. Gemeenten, Utrecht voorop, hebben in de afgelopen maanden evenals komende tijd, stevig ingezet om meer duidelijkheid hieromtrent te verkrijgen vanuit het Rijk. Deze duidelijkheid hebben we niet gekregen. Het is daarom vooralsnog niet te voorspellen welke impact dit zal gaan hebben op de opvang van ongedocumenteerde mensen, evenals hun perspectief.

Vraag 7

Is er zonder deze samenwerking nog zicht op dossiers van ongedocumenteerden, wie zij zijn of welke zorg of begeleiding (juridisch, doormigratie of terugkeer) nodig is? Op welke wijze kan deze informatie alsnog verkregen worden?

Antwoord 7

De NGO's hebben zicht op de persoonlijk dossiers van ongedocumenteerde mensen. Dit blijft ook zo per 1 januari 2025. Echter, om dossiers te complementeren kunnen ook algemene informatieverzoeken dan wel aanvullende WOO-verzoeken ingediend worden om de dossiers van cliënten te verkrijgen bij de IND en DT&V. De ervaring leert dat dit vaak maanden kan duren voordat er gehoor wordt gegeven aan dergelijke verzoeken.

Vraag 8

Is bij het college bekend welk werkbaar alternatief de minister voorstelt? Zo ja, hoe ziet dat eruit? Past dit alternatief binnen de Utrechtse werkwijze? Zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld en is er overleg gevoerd over de uitvoering?

Antwoord 8

Nee, dit is niet bekend. De minister heeft alleen gesteld dat de financiering van het Rijk stopt, dat de mandatering van de gemeenten eindigt en dat het convenant per 1 januari 2025 wordt ingetrokken.

Vraag 9

Weet u in hoeverre ongedocumenteerden niet langer in Rotterdam en regio op andere wijze ondergebracht kunnen worden? Verwacht u dat Utrecht en regio hieraan bijdraagt door deze ongedocumenteerden van onderdak of andere ondersteuning te voorzien? Waarom wel of niet?

Antwoord 9

Rotterdam had 40 LVV-plekken, die regio-breed werden ingezet. De stad gaat per 1 januari 2025 stoppen met deze dienstverlening. Mogelijkerwijs zullen andere steden inspringen op deze ontwikkeling (bijv. Den Haag), maar dit is nog volstrekt onduidelijk. Wat dat betekent voor Utrecht is ook onbekend.

Vraag 10

Heeft Rotterdam met de minister maatwerk voor zeer zieke ongedocumenteerden overeengekomen en geldt deze afspraak dan ook voor andere LVV-steden?

Antwoord 10

Rotterdam is samen met de andere LVV-gemeenten in gesprek met minister Faber. Een afspraak voor maatwerk voor zieke ongedocumenteerden in Rotterdam of elders is tot dusver nog niet overeengekomen. Over deze ontwikkeling komen we bij u terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Vraag 11

Hebben de pilotsteden onderling contact gehad over de implicaties van dit besluit? Is het college in overleg met andere LVV/BBB-steden? Zo ja, kunt u deze delen?

Antwoord 11

De pilotsteden staan onderling – met name ambtelijk - zeer frequent met elkaar in contact over deze ontwikkelingen. We voorzien dat er veel meer mensen op straat kunnen gaan komen, met alle implicaties op het gebied van openbare orde, veiligheid en publieke gezondheid. Zoals gebruikelijk houden we u goed op de hoogte over deze ontwikkeling(en) en informeren u direct indien de situatie daarom vraagt.

Vraag 12

Is het college hiervan op de hoogte en hoe interpreteert zij deze uitspraak in relatie tot de zorgplicht van het Rijk dan wel de gemeente voor haar inwoners? Kan deze uitspraak betekenen dat kosten die de gemeente Utrecht nu moet maken met terugwerkende kracht verhaald kunnen worden op het Rijk?

Antwoord 12

Wij zijn op de hoogte van deze implicaties en dit geeft reden tot zorg. Daarbij is binnen Utrecht het uitgangspunt om niet onder de humanitaire ondergrens te belanden, danwel het te bestendigen. Het baart ons zorgen dat het Rijk geen zorgende verantwoordelijkheid lijkt te willen nemen voor deze doelgroep. In hoeverre gemeenten kosten op het Rijk kan verhalen, hangt mede af van mogelijke juridische processen die gevoerd zouden kunnen worden, waarbij dit arrest een rol speelt. Uiteindelijk is de verwachting dat rechtbanken hier mogelijk uitspraken over gaan doen.

Vraag 13

Is het college bereid in haar lobby middels VNG dan wel de Landelijke Regie Tafel op de consequenties van dit arrest te wijzen?

Antwoord 13

Dit gebeurt al, met flinke regelmaat. De wethouder asiel neemt onder andere hierom deel aan de Tijdelijke Commissie Asiel en Migratie van de VNG en heeft ook zitting in de LRT. De gemeenten proberen op gehele migratie terrein het kabinet veelvuldig te wijzen op de negatieve consequenties. We laten in onze gezamenlijke lobby geen middel onbetuigd - zoals dit arrest - om het Rijk haar verantwoordelijkheid inhoudelijk en financieel te laten nemen.

Vraag 14

Zijn er andere (juridische) mogelijkheden voor de gemeente Utrecht om de staat te wijzen op haar verantwoordelijkheid tot zorgplicht voor dakloze ongedocumenteerden en het hen in staat stellen grondrechten effectief in te kunnen roepen? Zo ja, overweegt het college een dergelijke route?

Antwoord 14

We bestuderen in de huidige bijzondere situatie alle mogelijke routes om dakloosheid te voorkomen. Daarbij speelt ook de [aangenomen Tweede Kamer motie](#) Rajkowski, Boomsma een rol die de minister oproept om in gesprek met de gemeenten dakloosheid te voorkomen en terugkeer te stimuleren. Er lijkt een interdepartementale werkgroep onder coördinatie van de minister van Binnenlandse Zaken in 2025 van start te gaan om hier verder naar te kijken.

Inmiddels heeft op 18 december jl een zitting in de Voorlopige Voorziening bij de Rechtbank Utrecht plaatsgevonden. Daar werd door advocaat Fischer namens meer dan 102 Utrechtse ongedocumenteerden aangevoerd dat de beëindiging per 1 januari 2025 van de LVV inclusief opvang door de Staat in de persoon van minister Faber, onrechtmatig is. De uitkomst is op moment van schrijven nog niet bekend omdat de uitspraak vlak voor kerstmis wordt verwacht. We gaan u over de uitkomst en de gevolgen in Q1 nader informeren.

De uitkomst van de eerste rechtszaak over de beëindiging LVV in Rotterdam is ondertussen wel bekend. Daar heeft de rechter in de Voorlopige Voorziening beslist dat de staat in samenspraak met de gemeente Rotterdam onvoorwaardelijk opvang moet bieden in de LVV inclusief opvang tot 4 weken na beslissing op bezwaar. Het is nog niet bekend hoe dat er uit gaat zien. De voortgang hierop nemen we ook mee in onze brief in Q1.

Vraag 15

Welke concrete zorgen en verhoogde risico's signaleert de burgemeester in Utrecht? Welke toename en risico's ziet zij na sluiting of versoering van de LVV-opvang in Utrecht voor ongedocumenteerden? Welke meerwaarde ziet zij in de preventieve LVV-opvang in Utrecht toelichten in relatie tot genoemde risico's?

Antwoord 15

Het is te prematuur om hier nu al een uitspraak over te doen, maar zijn vanzelfsprekend voornemens het nauwkeurig te monitoren op basis van signalen uit de stad en ketenpartners. In een [eerdere raadsbrief aan uw raad](#) hebben we aangegeven te willen vermijden dat er opnieuw een "tunnel" gaat ontstaan zoals begin 2000 in Utrecht. Destijds bleek uit onderzoek dat in de 'tunnel' zo'n 30% ongedocumenteerde personen waren. Het is algemeen bekend wat voor enorme problematiek dit toentertijd in de stad met zich meebracht. Over de concrete, mogelijk nieuwe impact komen we terug een later stadium in 2025.

Vraag 16

In hoeverre is het college op de hoogte van dit besluit? Wat is de actuele stand van zaken van de zorg voor vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek? Is er al een toename te zien op straat van deze kwetsbare personen die passende zorg nodig hebben? Hoe en met welke partijen kan geanticipeerd worden op verschillende scenario's, inclusief de sluiting van Veldzicht? Welke afspraken kan het college hierover met het Rijk of andere LVV/BBB-steden maken?

Antwoord 16

De situatie omtrent Veldzicht is nog volop gaande. We verwachten intensieve afstemming met diverse partijen, zowel gemeenten als het Rijk, in de komende periode om tot een oplossing te komen. We komen op deze kwestie concreter op terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Vraag 17

Heeft het college reeds zicht op de uitkomsten van het onderzoek naar opvang door Veldzicht dat voor 1 december afgerond zou zijn? Zo ja, welke gevolgtrekking verbindt zij daaraan?

Antwoord 17

De situatie omtrent Veldzicht is nog volop gaande. De Kamer had bijna unaniem een motie aangenomen om Veldzicht in lijn met staande afspraken met gemeenten open te houden voor deze doelgroep. Dit werd door de verantwoordelijke bewindspersonen bevestigd, maar in de praktijk bleek dat helaas niet zo te zijn. Dit leidde tot kamervragen en publiciteit en de wethouders van de gemeente Amsterdam, Utrecht, Groningen en Eindhoven hebben op 11 december jl. de Tweede Kamer hierover met een brief geïnformeerd. Dit leidde nog niet tot toegang tot Veldzicht.

Daarom is een kort geding aangespannen door de Amsterdamse maatschappelijke organisatie ASKV die de Medische Opvang Ongedocumenteerden voor mensen met zware GGZ-problematiek organiseert. Het kort geding diende op 11 december jl en de uitkomst is dat een ongedocumenteerde man die eerder in Veldzicht verbleven had en op straat zwierf in Amsterdam, nu wel door Veldzicht opgenomen moet worden.

Het kabinet stelt dat de staande afspraken nog steeds geldig zijn. We hebben nu intensieve gesprekken tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties met het Rijk om nu wel deze staande afspraken met Veldzicht ook in de praktijk gestand te doen. We houden u op de hoogte van de uitkomsten en komen erop terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke Vragen | Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk

26 november 2024

Op 4 september heeft de Minister aangekondigd ‘de convenanten met de LVV-gemeenten per 1 januari 2025 op te zeggen en het bijbehorende mandaatbesluit per dezelfde datum in te trekken’.¹ Dit houdt in dat de financiering voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening of bed-bad-broodregeling wordt stopgezet, maar ook dat samenwerking met de gemeenten eindigt. De uitvoerbaarheid om op de Utrechtse werkwijze te voorzien in menswaardige opvang komt hierdoor onder grote druk te staan. De gevolgen zijn groot voor het welzijn van (ongedocumenteerde) bewoners, zorg, de veiligheid en openbare orde in de stad en de daarbij behorende financiële consequenties. In de eerste meeting op 26 september met de minister heeft de VNG middels de Landelijke Regietafel Migratie en Asiel aangegeven op welke bezwaren deze maatregel stuit. Zo pleit zij voor zorgvuldigheid, uitvoerbaarheid en tijdig overleg op zaken die decentraal geregeld worden.²

De ChristenUnie, EenUtrecht, Student&Starter, D66, PvdA, Volt en PvdD zijn van mening dat deze disproportionele maatregelen de rechtszekerheid en de zorgplicht voor alle inwoners van Utrecht schaadt en tevens de samenwerking tussen partnerorganisaties, Rijk en gemeenten onderling ondermijnt. Graag willen we een beter beeld krijgen van de gevolgen en impact op de stad en haar inwoners door de volgende vragen:

Kosten LVV

In de raadsbrief over de Gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord zijn de scenario's gedeeld over de financiering van de LVV³. Daarbij is ingezet op behoud van de huidige LVV-opvang.

1. Kan het college een totaaloverzicht geven van de kosten die gemaakt worden voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten? Graag ontvangen we een overzicht van kosten per beleidsveld waar deze maatregel impact op heeft.
2. Hoeveel ongedocumenteerden zouden in elk scenario (niet) geholpen c.q. (geen) onderdak gegeven worden? In hoeverre blijft de huidige opvangcapaciteit van 235 bedden behouden? Wat zijn de specifieke gevolgen van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep? Wat zijn de gevolgen voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en de ondersteuning te kunnen realiseren?

De maatschappelijke kosten voor daklozen, waarvan 20% ongedocumenteerden, ten tijde van de mensonterende “Tunnel” zijn geschat op 80.000-100.000 EUR per persoon/per jaar.

¹ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/faber-pvv-stopt-volgend-jaar-bijdrage-aan-bed-bad-broodregeling>

² <https://vng.nl/sites/default/files/2024-10/20241001-ledenbrief-actuele-situatie-asiel-en-migratie.pdf>

³ Raadsbrief van 11 juni 2024, Kenmerk 12438071, “Gevolgen hoofdlijnenakkoord op Asiel & Migratie (LVV, EU-arbeidsmigranten, Spreidingswet en huisvesting statushouders)

Voorkomen van dakloosheid is beter dan genezen. Kosten-batenanalyses tonen aan dat effectieve opvang een beroep op dure voorzieningen helpt voorkomen. Elke euro geïnvesteerd in preventieve maatschappelijke opvang levert 3 euro op.⁴

3. De kosten voor continuering van de LVV-opvang in de huidige variant zijn 6 miljoen euro per jaar. Bij benadering, wat zijn de kosten voor de stad als er *geen* preventieve opvang is en hogere kosten ontstaan op relevante domeinen zoals zorg, veiligheid en welzijn? Wat is de verhouding tussen preventieve opvangkosten en handhavingskosten achteraf?

Impactonderzoek naar effectieve inzet publieke middelen opvang

Er is weinig recent onderzoek voorhanden naar de werkelijke impact van LVV-opvang of -in bredere zin- maatschappelijke opvang in Utrecht. Uit onderzoek blijkt wel dat opvang goedkoper is dan op straat overleven en dat aanmerkelijk hogere kosten op andere domeinen zoals zorg en veiligheid worden vermeden.⁵ Om de impact van maatschappelijke opvang, waaronder LVV, in kaart te brengen is een uitvoeriger onderzoek wellicht een juist instrument, bijvoorbeeld een kosten-batenanalyse naar het (*social*) *return on investment*.

4. Is het college bereid een impactonderzoek te laten uitvoeren naar de effectieve inzet van publieke middelen voor maatschappelijke opvang te overwegen, specifiek met inbegrip van de LVV en de bredere maatschappelijke gevolgen? Zo ja, kan dit onderzoek worden uitgevoerd in samenwerking met andere grote steden, het Rijk en onafhankelijke onderzoeksinstituten? Op welke termijn verwacht het college een dergelijk onderzoek te kunnen starten en resultaten te kunnen delen?

Samenwerking Rijk – financiering en gegevens

5. Klopt het dat naast de beëindiging van de financiering LVV ook de samenwerking en informatievoorziening in het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), als onderdeel van de LVV met het Rijk en maatschappelijke organisaties, stopgezet wordt?⁶

6. Kan er op een andere wijze alsnog worden samengewerkt naar een oplossing of werkbare afspraak met deze partijen? Wat betekent dit voor de opvang van ongedocumenteerden en hun perspectief?

7. Is er zonder deze samenwerking nog zicht op dossiers van ongedocumenteerden, wie zij zijn of welke zorg of begeleiding (juridisch, doormigratie of terugkeer) nodig is? Op welke wijze kan deze informatie alsnog verkregen worden?

Werkbaar alternatief

Voor gemeenten is het van groot belang om opvang en begeleiding te kunnen blijven bieden aan ongedocumenteerden om te voorkomen dat deze groep op straat belandt. De beëindiging van de LVV kan pas opgeschort worden als er door het kabinet een werkbaar alternatief voor omgang van deze groep is geïmplementeerd, zodat het welzijn van alle inwoners gegarandeerd blijft. Daarbij lijkt de minister de achtergrond van de betrokken regeling te negeren: regelmatig lukt het niet om uitgeprocedeerden te laten terugkeren (o.a. staatlozen, medische of oudere migranten) en dat zij zonder opvang dakloos worden, gaan zwerven en buiten beeld van de overheid raken. In navolging van een recent aangenomen motie zou er met gemeenten gewerkt worden aan een plan om dakloosheid te voorkomen.⁷

8. Is bij het college bekend welk werkbaar alternatief de minister voorstelt? Zo ja, hoe ziet dat eruit? Past dit alternatief binnen de Utrechtse werkwijze? Zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld en is er overleg gevoerd over de uitvoering?

Impact bedbadbrood-regeling in andere LVV-steden

Inmiddels is bekend dat Rotterdam stopt met de LVV opvang en er ook vanuit gaat dat andere LVV-steden de opvang van deze ongedocumenteerden voor hun rekening nemen.⁸ In reactie hierop besloot Den Haag een bedbadbrood-regeling juist te starten.

⁴ https://fd.nl/opinie/1532569/bed-bad-brood-straat?utm_term=Autofeed#Echobox=1728273691

⁵ <https://www.cebeon.nl/wp-content/uploads/2015/05/5600-10-Kosten-en-baten-van-Maatschappelijke-opvang.-Bouwstenen-voor-effectieve-inzet-van-publieke-middelen.pdf>

⁶ <https://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/over-dtv/leidraad-terugkeer-en-vertrek/overlegvormen/iso-lvv>

⁷ <https://vng.nl/sites/default/files/2024-10/20241029-brief-parlement-vng-position-papier-begrotingsbehandeling-asiel-migratie-2025.pdf>

⁸ <https://nos.nl/artikel/2539267-rotterdam-stopt-met-bed-bad-broodregeling-en-voorziet-problemen>

9. Weet u in hoeverre ongedocumenteerden niet langer in Rotterdam en regio op andere wijze ondergebracht kunnen worden? Verwacht u dat Utrecht en regio hieraan bijdraagt door deze ongedocumenteerden van onderdak of andere ondersteuning te voorzien? Waarom wel of niet?

10. Heeft Rotterdam met de minister maatwerk voor zeer zieke ongedocumenteerden overeengekomen en geldt deze afspraak dan ook voor andere LVV-steden?⁹

11. Hebben de pilotsteden onderling contact gehad over de implicaties van dit besluit? Is het college in overleg met andere LVV/bbb-steden? Zo ja, kunt u deze delen?

Zorgplicht Rijk en Gemeenten

Ook Europese regelgeving verlangt een minimum aan sociale bescherming voor ongedocumenteerden. Bij het nemen van deze maatregel zijn niet alle relevante perspectieven en belangen doorzien, benoemd en gewogen. Ook zijn mogelijk Europeesrechtelijke grenzen genegeerd. Op 3 oktober heeft het Hof een nieuw baanbrekende uitspraak over de bedbadbrood-regeling gedaan in het *Changu-arrest*.¹⁰ Die oordeelde dat de menselijke waardigheid in gevaar komt als de overheid een illegaal verblijvende derdelander, die nog niet is uitgezet, op straat zet zonder hem of haar te helpen met basisbehoeften, onderdak (bed), wassen (bad) en eten (brood). Deze uitspraak kan tot gevolg hebben dat het besluit tot beëindigen van de LVV-opvang uitgesteld dan wel teruggedraaid wordt en opvang voor ongedocumenteerden mogelijk blijft.

12. Is het college hiervan op de hoogte en hoe interpreteert zij deze uitspraak in relatie tot de zorgplicht van het Rijk dan wel de gemeente voor haar inwoners? Kan deze uitspraak betekenen dat kosten die de gemeente Utrecht nu moet maken met terugwerkende kracht verhaald kunnen worden op het Rijk?

13. Is het college bereid in haar lobby middels VNG dan wel de Landelijke Regie Tafel op de consequenties van dit arrest te wijzen?

14. Zijn er andere (juridische) mogelijkheden voor de gemeente Utrecht om de staat te wijzen op haar verantwoordelijkheid tot zorgplicht voor dakloze ongedocumenteerden en het hen in staat stellen grondrechten effectief in te kunnen roepen? Zo ja, overweegt het college een dergelijke route?

Handhaving

Ook de Politie heeft haar zorgen geuit over de gevolgen van sluiting LVV op verhoogd risico van kwetsbaarheid, criminaliteit en uitbuitingssituaties of mensenhandel.¹¹

15. Welke concrete zorgen en verhoogde risico's signaleert de burgemeester in Utrecht? Welke toename en risico's ziet zij na sluiting of versoering van de LVV-opvang in Utrecht voor ongedocumenteerden? Welke meerwaarde ziet zij in de preventieve LVV-opvang in Utrecht toelichten in relatie tot genoemde risico's?

Een andere recente maatregel betreft de sluiting van *kliniek Veldzicht*, de enige behandelkliniek waar asielzoekers kunnen verblijven met ernstige psychische problemen. LVV-partnerorganisaties hebben gewaarschuwd voor weigering van te zware gevallen in de opvang.¹² De Gemeente Amsterdam uitte haar zorgen over de potentiële toename kwetsbare mensen met ernstige psychische problemen op straat.¹³ Daarnaast zijn samenwerkingsafspraken vastgelegd in een convenant tussen o.a. CTP Veldzicht, COA en andere belanghebbende partijen. Dit convenant loopt af op 1 december 2024.¹⁴

⁹ <https://www.rijnmond.nl/nieuws/1911478/geen-tranen-en-minder-chaos-bij-debat-over-bed-bad-brood-maar-het-ongemak-blijft>

¹⁰ [https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/uitspraak-hof-eu-mogelijk-gevolgen-voor-bed-bad-brood#:~:text=Die%20oordeelde%20dat%20de%20menselijke,%20en%20eten%20\(brood\)](https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/uitspraak-hof-eu-mogelijk-gevolgen-voor-bed-bad-brood#:~:text=Die%20oordeelde%20dat%20de%20menselijke,%20en%20eten%20(brood))

¹¹ <https://nos.nl/artikel/2535987-ook-politie-bezorgd-over-stoppen-bed-bad-brood-opvang>

¹² <https://www.askv.nl/actie-veldzicht/>

¹³ <https://www.parool.nl/amsterdam/wederom-harde-kritiek-van-wethouder-groot-wassink-op-asielbeleid-minister-faber-is-een-bedreiging-voor-alle-amsterdammers~bd1d8942?referrer=https://www.google.com/>

¹⁴ Reactie Lid Podt TK brief Actuele stand van zaken zorg vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek, Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 24

587, nr. 974, https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024D37198&did=2024D37198

16. In hoeverre is het college op de hoogte van dit besluit? Wat is de actuele stand van zaken van de zorg voor vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek? Is er al een toename te zien op straat van deze kwetsbare personen die passende zorg nodig hebben? Hoe en met welke partijen kan geanticipeerd worden op verschillende scenario's, inclusief de sluiting van Veldzicht? Welke afspraken kan het college hierover met het Rijk of andere LVV/bbb-steden maken?

17. Heeft het college reeds zicht op de uitkomsten van het onderzoek naar opvang door Veldzicht dat voor 1 december afgerond zou zijn? Zo ja, welke gevolgtrekking verbindt zij daaraan?

Gesteld door:

Rik van der Graaf – Tabasum Westra, ChristenUnie

Gert Dijkstra – Oumar Barry, EenUtrecht

Ruben Snijder – Lars van Rooij, Student&Starter

Venita Dada-Anthonij, D66

Hester Assen, PvdA

Ruud Maas – Beau Nederhand, Volt

Louise de Vries – Sjaak van Bommel, PvdD

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. Maats	Datum	23 december 2024
Doorkiesnummer	69955	Kenmerk	30083447
E-mail	l.maats@utrecht.nl	Onderwerp	verdeelbesluit Spreidingswet
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

In het afgelopen jaar hebben we u op [17 april](#), [11 juni](#) en [1 november 2024](#) geïnformeerd over de Spreidingswet en de uitwerking daarvan voor de gemeente Utrecht. Op vrijdagavond 20 december is het verdeelbesluit door de minister van Asiel en Migratie bekend gemaakt. De minister heeft het verdeelbesluit genomen op basis van het provinciaal verslag dat op 31 oktober j.l. door de commissaris van de Koning (cvdK) in zijn rol als Rijksorgaan is ingediend bij het rijk.

Met het verdeelbesluit wordt het aantal te realiseren asielopvangplekken een wettelijke verplichting. In de bijlage van deze brief vindt u het verdeelbesluit voor de provincie Utrecht.

Voor de gemeente Utrecht betekent dit verdeelbesluit een kleine verlaging ten opzichte van de eerdere indicatieve taakstelling. In plaats van 1.988 plekken moet de gemeente 1.946 plekken beschikbaar hebben op 1 juli 2025, waarvan 152 plekken voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMV) in plaats van 169. In de brief van 1 november hebben we aangegeven hoe we deze taakstelling voor Utrecht invullen.

Via de Provinciale Regietafel (PRT) Migratie en Integratie wordt het overleg over de resterende taak verder gevoerd. Wij houden u hiervan op de hoogte door middel van een raadsbrief in het eerste kwartaal van 2025.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Ongedocumenteerden in Utrecht

Merlijn Verstraeten (Vluchtelingenwerk)

&

Luuk Haagen (Weerdsingel/Tussenvoorziening)

Utrechts netwerk ngo's
ongedocumenteerden

Aanmeldloket

1^e lijns opvang (3 maanden)

2^e lijns opvang (3+ maanden)

Dagopvang en activering

Werken aan een duurzaam
toekomstperspectief

Sociaal en juridische begeleiding

Toekomstoriëntatie

Medische begeleiding

Activering

Gevolgen beëindiging LVV

Vervallen casusbesprekingen meer met rijksdiensten.

Vervallen afspraken rondom bescherming LVV-deelnemers.

Geen (biometrie) check meer bij instroom deelnemers.

Verkrijgen clientdossiers duurt veel langer.

Bezwaarprocedure tegen beëindiging LVV opvang.

.....

Gevolgen en zorgen kabinetsbeleid

- Strenger asielbeleid > meer mensen op straat.
- Beleid opvolgende aanvragen > meer afwijzingen.
- Lange procedures (beslistermijnen overschrijden).
- Minder duurzame toekomstperspectieven.
- Moeilijker om advocaten te vinden.
- Meer mensen op straat.
- ...
- ...

Signalen aanmeldloket

Sinds tijden weer wachtlijsten voor mannen.

Steeds meer jonge ongedocumenteerden op straat (net 18).

Stijging aanmelding jongeren met asielachtergrond als jongeren uit de NA-landen (Meldpunt voor Perspectief)

Aantal (jonge) aanmelders van Somalische afkomst en Eritrese afkomst stijgt Geen uitzetting en dus op straat

Casuïstiek voorbeelden

Kansen die wij zien

Intensievere samenwerking NGO's onderling

Intensievere samenwerking MO en opvang ongedocumenteerden

Succesvolle gedeelde winteropvang met aanwezige begeleiding

Korte lijntjes procesregie gemeente

Vragen?

Inleiding Raadsinformatiebijeenkomst

6 mei 2025 | 20:45 uur - 21:45 uur
Asiel, migratie en inburgering

Gemeente Utrecht

Overzicht maatregelen kabinet

Afschaffen Landelijke
Vreemdelingen
Voorziening

Asielnoodmaatregelenwet
en Tweestatusstelsel
(wetsvoorstellen TK)

Schrappen voorrang
huisvesting statushouders
+ schrappen taakstelling
gemeenten (wetsvoorstel
consultatie)

Afschaffen Spreidingswet
(voornemen)

Rijkssubsidie
VluchtelingenWerk
gereduceerd

Bezuinigingen IND, COA
en opvang Oekraïense
ontheemden

Rijksfinanciering niet
kostendekkend voor
uitvoering Wet Inburgering

Ontbreken van
maatregelen en
financiering t.a.v.
EU-arbeidsmigranten

Utrechts beleid en uitgangspunten voor deze doelgroepen onder druk

Inzicht doelgroepen

